

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี

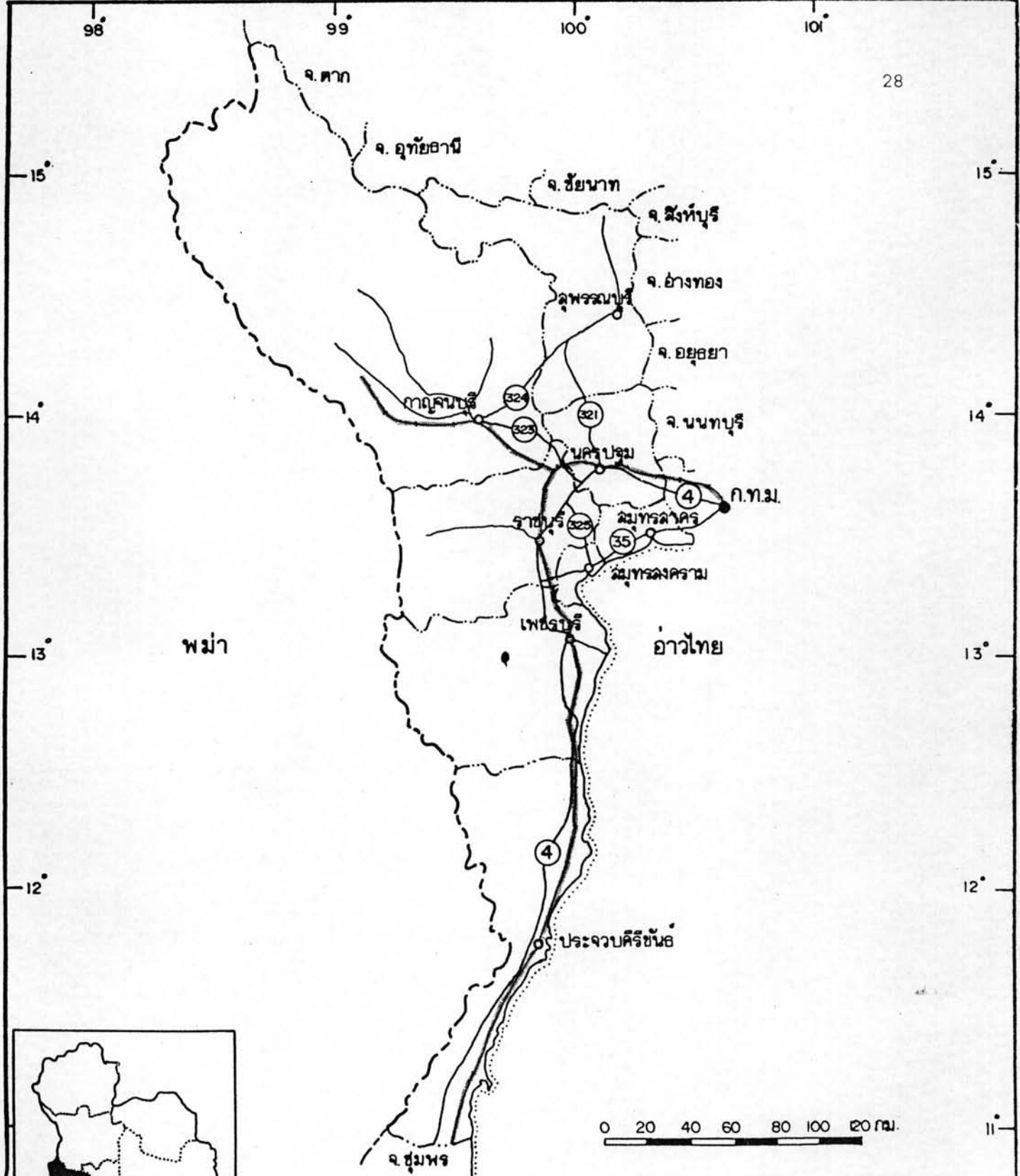
เพชรบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งใน 8 จังหวัดภาคตะวันตกของประเทศไทย มีบริเวณด้านตะวันตก ซึ่งครอบคลุมพื้นที่กว่าครึ่งหนึ่งของจังหวัดเป็นป่าไม้อุดมสมบูรณ์ เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำสายสำคัญ เช่น แม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำบางกลอย แม่น้ำปราณบุรี ซึ่งอำนวยความสะดวกด้านการเพาะปลูกให้แก่จังหวัดอย่างมาก ส่วนชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกนอกจากเป็นแหล่งทำการประมงแล้ว ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่สำคัญ เช่นเดียวกับแหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์และโบราณสถานซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี ความงามตามธรรมชาติประกอบกับคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรมทำให้เพชรบุรีมีแนวโน้มที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญยิ่งแห่งหนึ่งของประเทศในอนาคต หากได้รับการพัฒนาไปสู่ทิศทางที่ถูกต้อง

3.1 ที่ตั้งและเขตการปกครอง (ดูแผนที่ 3.1)

จังหวัดเพชรบุรีมีเนื้อที่ทั้งหมด 6,357 ตารางกิโลเมตรอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ $12^{\circ} 32' - 13^{\circ} 21'$ เหนือ และเส้นแวงที่ $99^{\circ} 6' - 100^{\circ} 7'$ ตะวันออก มีอาณาเขตดังนี้คือ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอปากท่อจังหวัดราชบุรี และอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดกับเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งเป็นพรมแดนระหว่างไทยและพม่า

จังหวัดเพชรบุรีแบ่งการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 2 เทศบาล และ 9 สุขาภิบาล (ตารางที่ 3.1 และแผนที่ 3.2)

เส้นดิ่ง: ที่ตั้งจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงใต้

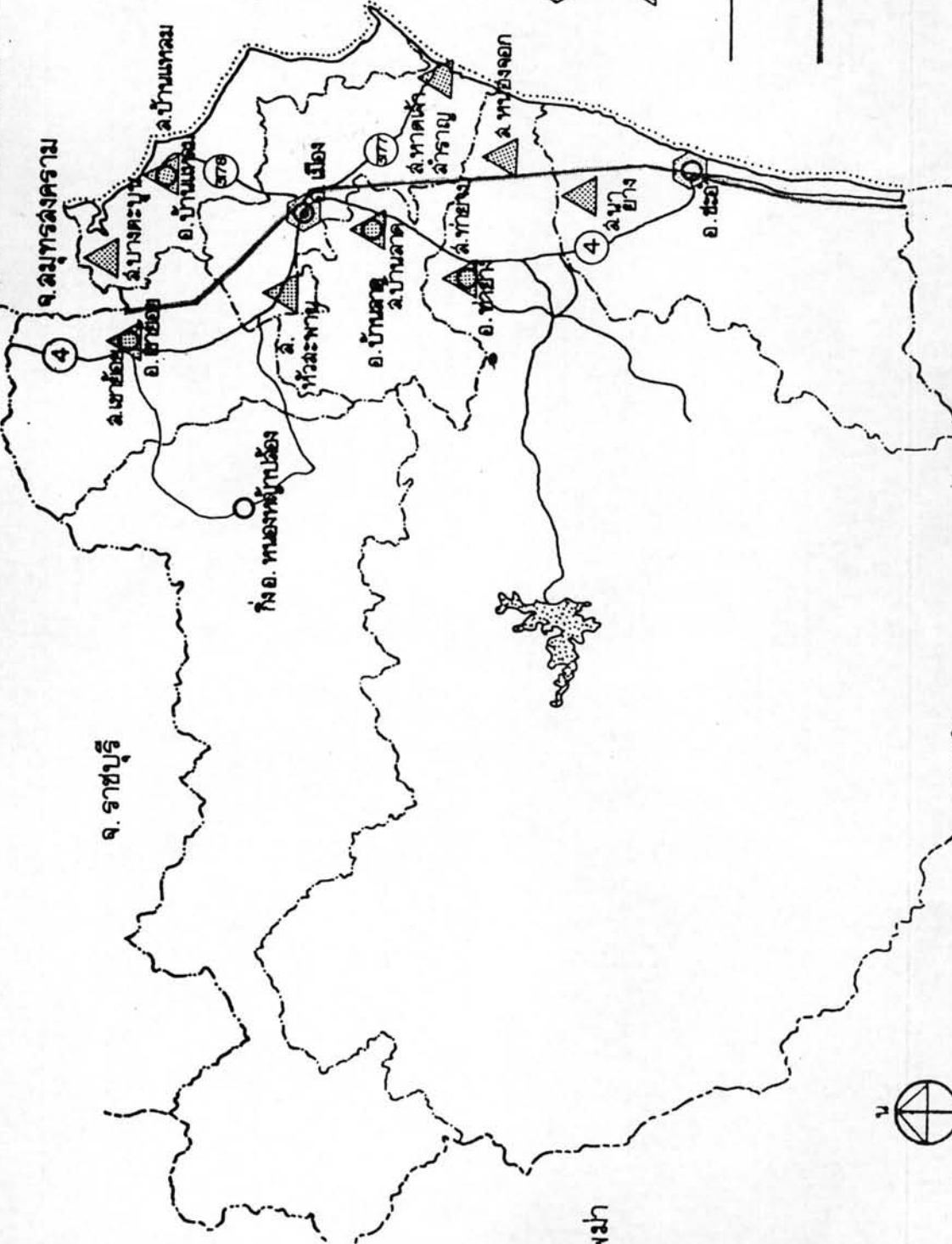
สัญลักษณ์:
 ——— ถนน
 ——— ทางรถไฟ

แผนที่ 3.1

สัญลักษณ์

- พรหมแดนประเทศ
- --- ใต้นแบ่งจังหวัด
- --- เขตอำเภอ
- ⊙ ที่ตั้งจังหวัด อำเภอเมือง
- ที่ตั้งอำเภอ
- ◤ ที่ตั้งเทศบาล
- ◢ ที่ตั้งสุขาภิบาล
- ถนน
- ทางรถไฟ

ແຂວງ : ທີ່ຕັ້ງແລະ ພົມພອນຮຸ່ນທ່າ

ຈ. ຈາຊາບຸຣີ

ກິ່ງອ. ທາມອນທຸ້ມບ່ຽ່ງ

ຈ. ປຽຈວບສີຣິບຸ່ນ

ທີ່ມາ : ແຜນທີ່ທາກ

ตารางที่ 3.1 จำนวนและพื้นที่การปกครองระดับอำเภอ เทศบาล และสุขาภิบาล จังหวัด เพชรบุรี

อำเภอ	พื้นที่(กม ²)	เทศบาล	พื้นที่(กม ²)	สุขาภิบาล	พื้นที่(กม ²)
เมืองเพชรบุรี	290.079	เมืองเพชรบุรี	6.07	หัวสะพาน หาดเจ้าสำราญ	14.79 19.50
ท่ายาง	3,293.884	-	-	ท่ายาง หนองจอก	3.00 4.80
เขาย้อย	438.337	-	-	เขาย้อย	4.00
บ้านแหลม	194.039	-	-	บ้านแหลม บางตะบูน	5.23 7.92
บ้านลาด	304.627	-	-	บ้านลาด	3.07
ชะอำ	675.952	ตำบลชะอำ	110	นายาง	1.35
กิ่งอำเภอหนอง- หญ้าปล้อง	1,160.00	-	-	-	-
รวม	6,350.918		116.07		63.66

ที่มา : กรมการปกครอง

3.2 ประวัติความเป็นมาของจังหวัด¹

จังหวัดเพชรบุรีเป็นเมืองเก่าแก่เคยเป็นราชธานีที่มีกษัตริย์ปกครองและเป็นเมืองหน้าด่านสำคัญขึ้นเมืองลูกหลวงของไทยมาช้านาน มีชื่อเรียกในสมัยก่อนหลายชื่อ เช่น เมืองพริบพรี เมืองพริบพลี และเมืองเพชรบุรี เหตุที่มีชื่อเรียกต่างกันเช่นนี้ มีผู้สันนิษฐานกันไว้หลายอย่าง เช่น

¹ ลายสุณีย์ ลุชนคร, "พริบพรี ธานีเก่า," อนุสาร อ.ส.ท. 8(มีนาคม 2521): 28-30.

ในหนังสืออักษรานุกรมภูมิศาสตร์ของราชบัณฑิตยสภาได้ให้ข้อสันนิษฐานว่า เมืองพิริบรี เป็นนามเก่า
 เก่าของเมืองเพชรบุรีมาก่อน บ้างก็ว่าในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้พบชื่อเมืองเพชรบุรี ปรากฏในหนังสือ
 ของชาวต่างประเทศ ที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย เช่น ชาววิสันตาเรียกเมือง เพชรบุรีว่า เมือง
 พิพริย์ ชาวฝรั่งเศส เรียกว่า พิบลิลี และพิพรี

นักประวัติศาสตร์บางท่านก็ว่าเมืองเพชรบุรีนี้คงเป็นชื่อมาแต่เดิม เพราะมีปรากฏชื่อเมือง
 อยู่แล้วในศิลาจารึกหลักที่ 1 และคงจะได้ชื่อตามแบบประเทศอินเดียที่เข้ามามีอิทธิพลในสมัยนั้นแบบ-
 เดียวกับเมืองหลายเมืองของไทย เช่น อโยธยา กาญจนบุรี สุวรรณภูมิ และเพชรบุรี นอกจากนี้
 นี้ยัง เชื่อกันว่า เพชรบุรีอาจจะได้ชื่อมาจากแม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งเป็นแม่น้ำลำตัวของเมืองนี้ก็ได้

เมือง เพชรบุรีจะสร้างมาแต่ครั้งใดยังไม่มีความหลักฐานยืนยันเป็นที่แน่นอน เชื่อกันว่ามีอายุ
 เก่าแก่ตั้งแต่ครั้ง อาณาจักรสุวรรณภูมิ ซึ่งมีอายุระหว่างพุทธศตวรรษที่ 5 และชื่อเมืองเพชรบุรีก็
 น่าจะเป็นชื่อที่พวกพราหมณ์ตั้งตามอย่างชื่อเมืองในประเทศอินเดีย มีพยานหลักฐานปรากฏว่าเมือง
 เพชรบุรีเคยเป็นที่อยู่ของพวกพราหมณ์มาแต่โบราณกาลก็ยังมีชื่อบ้านลำนางพราหมณ์ ซึ่งเชื่อกันว่าเป็น
 ที่อยู่ของพวกพราหมณ์แต่ดั้งเดิมก่อนที่ชาวไทยจะได้มาเป็นใหญ่ในดินแดนแถบนี้ และใกล้ ๆ หมู่บ้านของ
 พวกพราหมณ์มีซากโบสถ์พราหมณ์ และเล่าขานปรากฏอยู่ ต่อมาเมื่ออาณาจักรสุวรรณภูมิเสื่อมอำนาจ
 ลง จังหวัดเพชรบุรีก็คงจะเป็นเมืองหนึ่งของอาณาจักรทวารวดี ซึ่งมีอายุระหว่าง พ.ศ. 1000-
 1600 และเชื่อกันว่ามีราชธานีอยู่ที่เมืองนครปฐม ในสมัยต่อมาซึ่งเป็นช่วงเวลาอาณาจักรศรีวิชัย
 มีอำนาจมากทางภาคใต้ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 12-17 นั้น ได้แผ่อำนาจเข้ามาทางแถบลุ่มแม่น้ำ
 เจ้าพระยา และเพชรบุรีก็ต้องตกเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรศรีวิชัยไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง สันนิษฐาน
 กันว่า เมืองเพชรบุรีเดิมตั้งอยู่ที่ตำบลนาหัววังเตี้ยวมี มีกำแพงเมืองโดยอาศัยธรรมชาติ คือเขาแก้ว
 และเขาวัง อีกด้านหนึ่งก็คือ แม่น้ำเพชรบุรีสายเดิม จนถึงยุคต่อมาเมื่อขอมมีอำนาจขึ้นในดินแดน
 แลมหองเมืองเพชรบุรีก็ต้องตกอยู่ในอำนาจขอมอีกครั้งหนึ่ง พยานหลักฐานสมัยขอมยังมีปรากฏอยู่
 หลายแห่งในจังหวัดเพชรบุรี เช่น ปรากฏศิลาแลง ที่วัดกำแพงแลง และพระมหาธาตุที่วัดพระศรีรัตน-
 มหาธาตุ เป็นต้น

ในสมัยต่อมาปรากฏในหนังสือพงศาวดารเหนือ มีข้อความกล่าวถึงเมืองเพชรบุรีไว้ตอนหนึ่ง
 ความว่า "เมื่อศักราชใดไม่ปรากฏ ท้าวอุทองที่ครองเมืองศรีอยุธยา (อุทอง) ทรงส่งพระโอรส

ไปกินเมืองนครศรีธรรมราช เมืองตะนาวศรี และเมืองเพชรบุรีแห่ง ละองค์" นอกจากนี้ยังมีปรากฏในตำนานเมืองนครศรีธรรมราชกล่าวว่า "พระพนมทเลศร์เทนทราธิราช" ได้มาครองเมืองเพชรบุรี และได้ตั้งพระราชโยธลอันเกิดจากนางละเต็ยทอง ราชธิดาภษตรีย์เมืองไตรตรังษ์ให้ไปครองเมืองนครศรีธรรมราช เมื่อ พ.ศ. 1820 เมืองนครศรีธรรมราชจึงต้องขึ้นต่อเมืองเพชรบุรีในระยะต่อมา

ในสมัยที่อาณาจักรสุโขทัย มีอำนาจขึ้นในดินแดนทางภาคเหนือถึงภาคใต้ และได้มีอำนาจครอบคลุมถึงเมืองราชบุรี เพชรบุรี และเมืองนครศรีธรรมราชด้วย เมื่อครั้งที่พ่อขุนรามคำแหงฯ ได้เสด็จลงไปยังภูเขาพระพุทธสิหิงค์ ซึ่งเมืองนครศรีธรรมราชได้มาจากเกาะลังกาค่อนหน้านั้นแล้วได้เคยเสด็จประทับที่เมืองเพชรบุรี และเมืองนครศรีธรรมราช เมืองละหลาย ๆ วัน

ในสมัยอยุธยาเป็นราชธานี เมื่อ พ.ศ. 1893 เมืองเพชรบุรีก็ยังมีสภาพเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญทางใต้ของกรุงศรีอยุธยาสืบมาอีก ประวัติของเมืองเพชรบุรีระยะนี้จึงมักเกี่ยวข้องกับกัรบเป็นส่วนใหญ่ เช่นในแผ่นดินสมเด็จพระมหาธรรมราชา นักพระสัญญาผู้ครองเมืองเขมรได้ให้พระยาจุฑาทราชา และพระยาสินธุ์ยกทัพมาตีเมืองเพชรบุรี เมื่อ พ.ศ. 2118 แต่พระยาสุรินทรภายย์และชาวเมืองต้านทานแข็งมาก หักเอาเมืองเพชรบุรีไม่ได้ พระยาสินธุ์เกรงว่าจะถูกเจ้านายลงโทษจึงยอมอ่อนน้อมกับไทยและเข้ามาอยู่ในกรุงศรีอยุธยา ต่อมาเมื่อทราบว่ นักพระสัญญาไม่เอาโทษจึงนครอครบร้างสืบเมืองเขมร ส้มเต็ยพระนเรศวร กับส้มเต็ยพระเอกาทศรถทรงยกกำลังทางเรือออกติดตาม แต่จับตัวไม่ได้ และในปี พ.ศ. 2124 พระยาสินธุ์ก็ยกทัพมาตีเมืองเพชรบุรีอีก เมืองเพชรบุรีเสียก็แก่ข้าศึก เนื่องจากขาดการติดต่อประสานงานและไม่ล่ามคึกกัน จึงถูกเขมรตีแตก และได้กวาดต้อนชาวเมืองเพชรบุรีไปเขมรเป็นจำนวนมาก

ในสมัยต่อมา ซึ่งตรงกับแผ่นดินสมเด็จพระบรมราชาที่ 2 พ.ศ. 2171 พระศรีศิลป์พระราชอนุชาได้ออกมาล้องลุ่มผู้คนที่เมืองเพชรบุรี เพื่อจะยกเข้าไปแย่งราชสมบัติ แต่ถูกจับตัวและถูกล่าเรือโทษเสียก่อนและพวกชาวเพชรบุรีที่รู้เห็นเป็นใจต้องได้รับโทษลงตัวไปเป็นตะพุ่นหญ้าช้างทั้งหมด

หลังจากนั้น คือปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงต้นสมัยรัตนโกสินทร์ เมืองเพชรบุรีได้กลายเป็นเมืองที่กองทัพไทย และกองทัพพม่าใช้เป็นที่พักแรมบ้าง ทางผ่านบ้าง ไม่ม่ับว่าเป็นเหตุการณ์

สำคัญแต่อย่างใด คนในระยะหลัง ๆ เพชรบุรีได้กลายเป็นเมืองพักผ่อน ตามอากาศที่สำคัญไปสมัยหนึ่ง
 ดังจะเห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงโปรดให้สร้างพระราชวัง
 ขึ้นบนบริเวณพระนครคีรี (เขาวัง) รัชกาลที่ 5 ทรงสร้างพระราชวังพระรามราชนิเวศน์ (พระราช-
 วังบ้านปืน) และรัชกาลที่ 6 ทรงสร้างพระตำหนักหาดเจ้าสำราญ เป็นต้น

3.3 ลักษณะภูมิประเทศและทรัพยากร (ดูแผนที่ 3.3 และ 3.4)

3.3.1 ลักษณะภูมิประเทศ ทางด้านตะวันตกของจังหวัดเพชรบุรีเป็นป่าเขาสลับซับซ้อน
 จนถึงชายแดนพม่า มีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นเส้นกั้นอาณาเขตระหว่างไทยกับสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่ง
 สหภาพพม่า ส่วนทางด้านตะวันออกของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มไปจรดชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ฝั่งตะวันตก
 มีระยะชายฝั่งยาวจากเหนือสุดใต้ในเขตจังหวัดเพชรบุรีประมาณ 100 กิโลเมตร ที่ราบของจังหวัด
 เพชรบุรีส่วนใหญ่ ครอบคลุมท้องที่อำเภอเมือง บ้านแหลม เขาย้อยด้านตะวันออก ส่วนใหญ่ของ
 อำเภอบ้านลาด ฝั่งตะวันออกของอำเภอท่ายางและชะอำ บริเวณที่ราบนี้มีระดับความสูงตั้งแต่ 0-
 100 เมตร ส่วนที่เป็นที่ราบสูงและภูเขา มีระดับความสูงต่าง ๆ กัน คือ

บริเวณที่มีระดับความสูง 100-500 เมตร เป็นแนวภูเขาบริเวณทิศตะวันออกของกิ่งอำเภอก
 หนองหญ้าปล้องต่อกับทิศตะวันตกของอำเภอเขาย้อยทอดตัวตามแนวเหนือใต้ลงมาจนถึงเขตอำเภอบ้าน-
 ลาด นอกจากนี้ในเขตอำเภอชะอำต่อกับอำเภอท่ายางก็มีภูเขาซึ่งมีระดับความสูงนี้เช่นกัน พื้นที่ส่วน
 ใหญ่ของระดับความสูงไม่เกิน 500 เมตร จะพบในเขตอำเภอท่ายาง และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง
 ซึ่งเป็นเขตภูเขาในลุ่มแม่น้ำเพชรบุรี และแม่น้ำบางกลอย

บริเวณที่มีระดับความสูง 500-1,000 เมตร เป็นเขตภูเขาสูง ด้านตะวันตกของอำเภอ
 ท่ายางและกิ่งอำเภอกหนองหญ้าปล้อง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทิวเขาตะนาวศรีและทิวเขาถนนธงชัย
 บริเวณความสูงระดับนี้จะล้อมรอบ บริเวณที่ราบสูงระดับ 100-500 เมตร ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำ
 เพชรบุรี แม่น้ำบางกลอย และแม่น้ำปราณบุรี

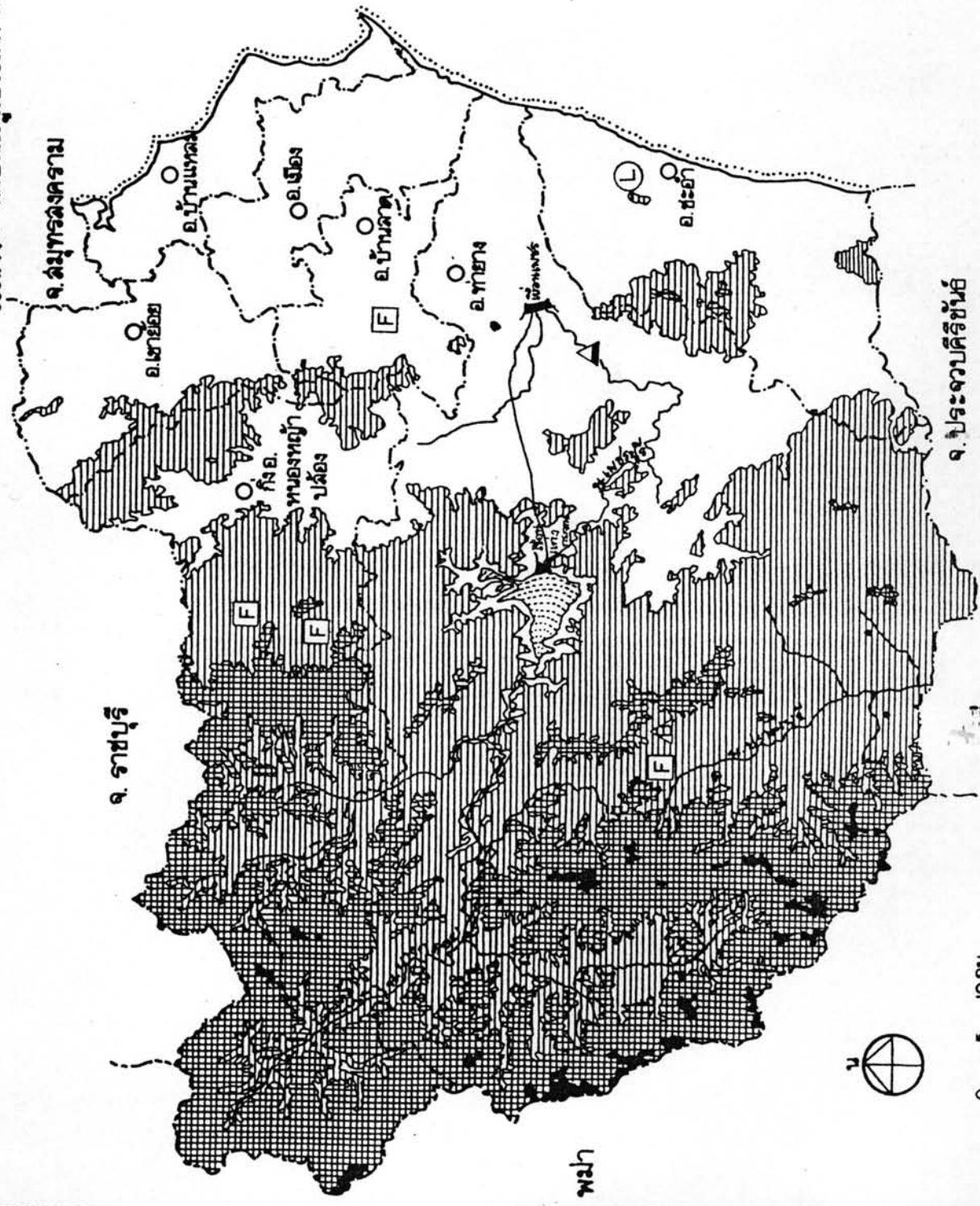
บริเวณที่มีระดับความสูงเกิน 1,000 เมตรขึ้นไป เป็นภูเขาและยอดเขาสูงตามแนวชาย-
 แดนไทยและพม่า โดยมีระดับความสูงที่สุดถึง 1,513 เมตร ซึ่งเป็นจุดแบ่งระหว่างประเทศไทย
 และพม่าด้วย นอกจากนี้ยังมียอดเขาพะเนินทุ่ง ในเขตตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่ายาง ซึ่งมีความ

แสดง : ลักษณะภูมิประเทศ และ แหล่งแร่

ลัญญลักษณ์

- 0 - 100 ม.
- 100 - 500 ม.
- 500 - 1000 ม.
- 1000 ม. ขึ้นไป

- ▲ ดินบุก
- ▲ แปรเจท์
- F ฟลูออไรท์
- Ⓛ หินปูน

ที่มา : แผนที่ทหาร , กรมทหารพิทักษ์ภาคธรรมิ

สูง 1,207 เมตร เป็นจุดสัญลักษณ์ (Land Mark) หรือจุดชมวิวที่สำคัญในเขตอุทยานแห่งชาติ ป่าแก่งกระจานอีกด้วย

การที่ฝั่งตะวันตกของจังหวัดเพชรบุรีเต็มไปด้วยหุบเขาสูงและป่าไม้อันอุดมสมบูรณ์เช่นนี้ เป็นลักษณะภูมิประเทศที่ก่อให้เกิดสภาพตามธรรมชาติต่างๆ เช่น น้ำตก ถ้ำ จุดชมวิว (View Point) ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรีในอนาคตได้เป็นอย่างดี

3.3.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยว ในจังหวัดเพชรบุรี มีทรัพยากรการท่องเที่ยวหลาย ประเภททั้งที่เป็นประเภทธรรมชาติ เช่น ชายทะเลหาดเจ้าสำราญ ในเขตอำเภอเมือง อำเภอ ทะเลชะอำในเขตเทศบาล ตำบลชะอำ เขื่อนแก่งกระจาน ในเขตอำเภotáย่าง ประเภทประวัติศาสตร์และโบราณสถาน เช่น เขาหลวง วัดมหาธาตุ ในเขตตัวเมืองเพชรบุรี ประเภทกิจกรรม และวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น หุบกะพง ร้านขายขนมและของที่ระลึก บริเวณเชิงเขาวัง เป็นต้น ทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้ เป็นผลพลอยได้จากสภาพตามธรรมชาติของจังหวัดเพชรบุรี ตลอดจนลักษณะเด่นประจำท้องถิ่นซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อจังหวัดเพชรบุรีโดยรวม เพราะจะทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ เข้ามาท่องเที่ยวและใช้จ่ายภายในตัวจังหวัด ทำให้ประชาชนที่ประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ได้รับผลประโยชน์ และยังทำให้ภาพเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรีได้รับผลดีเพิ่มขึ้นอีกด้วย (รายละเอียดดูในบทที่ 4 และ 5)

3.3.3 ทรัพยากรแร่ธาตุ (ดูแผนที่ 3.3)

ในบริเวณเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งเป็นหินแกรนิต (Granite) เป็นแหล่งแร่ สำคัญที่หารายได้ให้กับจังหวัดพอล่มควร แร่ที่มีการสำรวจและขุดขึ้นมาใช้และส่งออกได้แก่ สังกะสี ฟลูออไรท์ แบโรท์ หินปูน หินดินดาน (แผนที่ 3.3) บริเวณที่มีการทำเหมืองแร่ในจังหวัด เพชรบุรี ได้แก่

1. เหมืองแร่ดีบุก จำนวน 3 เหมือง อยู่ในตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง
2. เหมืองแร่ฟลูออไรท์ จำนวน 12 เหมือง อยู่ในท้องที่ตำบลยางน้ำกลัด-เหมือ-ใต้ กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง ตำบลห้วยช้าง อำเภอบ้านลาด ตำบลล่องพี่น้อง และตำบลวังไคร้ อำเภอท่ายาง

3. เหมืองแร่แบไรท์ จำนวน 1 เหมือง อยู่ที่ตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่ายาง
4. เหมืองแร่หินปูนและหินดินดาน 2 เหมือง อยู่ที่ตำบลชะอำ อำเภอชะอำ

นอกจากนี้ยังมีแร่ตะกั่ว วุลแฟรม ควอทซ์ และเฟลสبار ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการเพื่อออกประทานบัตร อยู่ในท้องที่อำเภอท่ายาง อำเภอชะอำ และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง

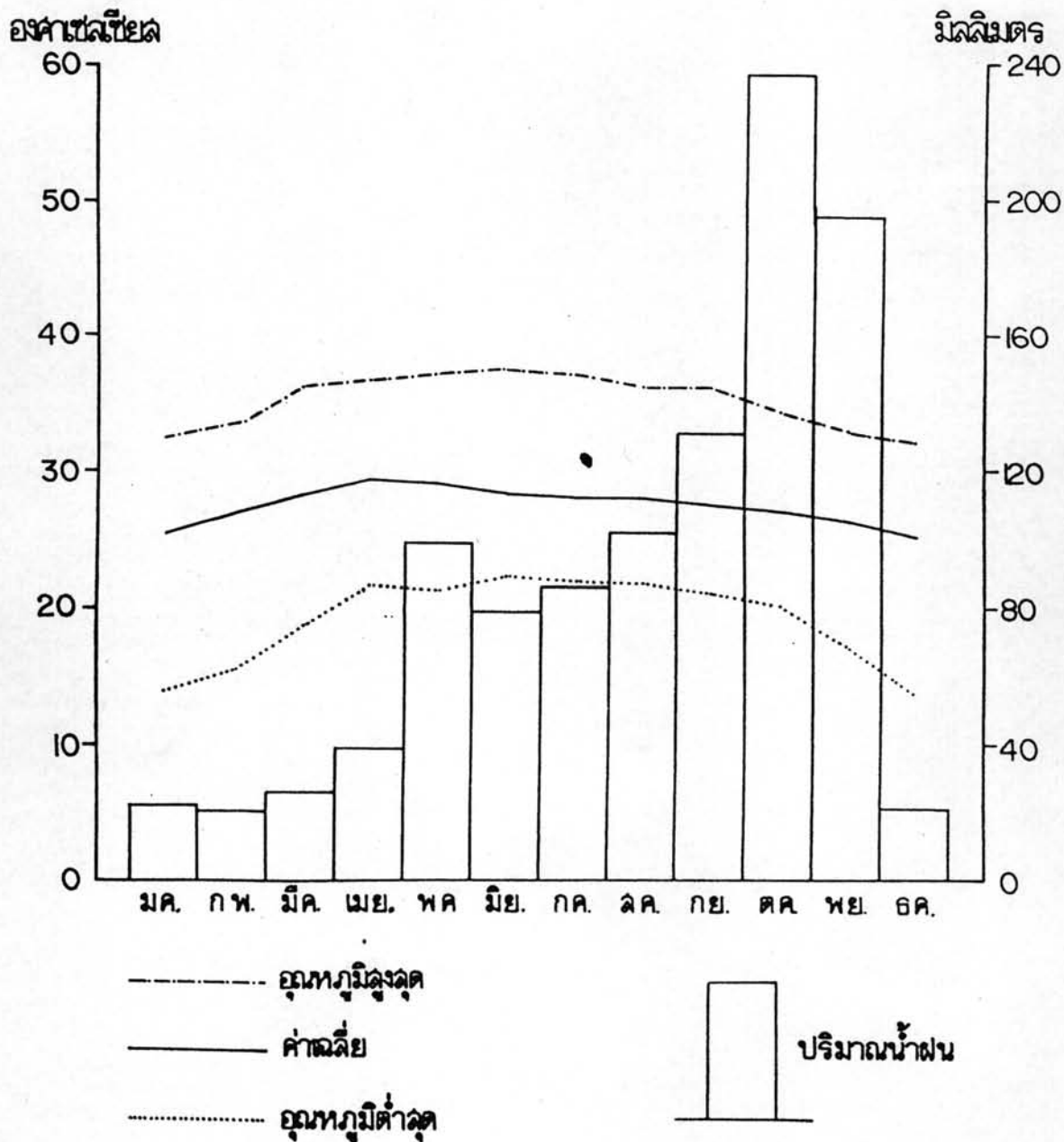
3.3.4 ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ซึ่งเป็นป่าไม้ทั้งป่าดงดิบ ป่าเบญจพรรณ ป่าสน ป่าเต็งรัง ป่าไผ่และส่วนป่าอยู่มากมายจากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมของกรมป่าไม้พบว่า ในปี 2516 มีพื้นที่ป่าไม้อยู่ 3,636 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 57.20 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด อีก 5 ปี ต่อมาในปี 2521 พื้นที่ป่าไม้เหลือเพียง 2,826 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 44.5 ของพื้นที่จังหวัด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพื้นที่ป่าไม้ซึ่งถูกบุกรุกทำลายในช่วง 5 ปี ถึง 810 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 22.28 ของพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด หากอัตราการทำลายป่าไม้ของจังหวัดเพชรบุรียังอยู่ในสภาพนี้ต่อไปแล้วจะทำให้ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นต้นน้ำลำธารที่สำคัญของจังหวัดเพชรบุรีหมดไปในไม่ช้า และส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีอีกด้วย

3.4 ลักษณะภูมิอากาศ

เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีทั้งภูเขาสูงชันเต็มไปด้วยป่าไม้ทางด้านตะวันตก และลักษณะชายทะเลริมฝั่งตะวันออก ทำให้สภาพภูมิอากาศของจังหวัดเพชรบุรีมีหลายลักษณะที่น่าสนใจ ยังผลให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับอิทธิพลจากสภาพดังกล่าวด้วย เช่น ฤดูร้อนมีผลโดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทชายทะเล ฤดูฝนมีอิทธิพลต่อปริมาณน้ำและความสวยงามของน้ำตก เป็นต้น

จากสถิติของสถานีตรวจอากาศหัวหิน ในช่วง 25 ปี พบว่า อุณหภูมิเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบุรี มีค่าอยู่ระหว่าง 25-29 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอุณหภูมิสูงสุด คือ เดือนเมษายน 29 องศาเซลเซียส ในฤดูฝนจะมีฝนตกมากในเดือนตุลาคม มีปริมาณถึง 237.7 มิลลิเมตรโดยเฉลี่ย และต่ำสุดในเดือนสิงหาคม 20.4 มิลลิเมตร มีช่วงเวลาที่ฝนตกนานมากกว่า 10 วันต่อเดือนอยู่

อุณหภูมิ และ ปริมาณน้ำฝน พ.ศ. 2494-2518

ถึง 6 เดือนในรอบปี เป็นผลจากการที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดผ่านเทือกเขาตะนาวศรี ทางด้านตะวันตกของจังหวัด บริเวณจังหวัดเพชรบุรีมีการเกิดพายุฝนฟ้าคะนองในช่วงเดือน เมษายน ถึงตุลาคม โดยเฉพาะในช่วงเดือนมิถุนายนถึงตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูมรสุมทำให้เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวตามชายหาดและป่าเขา (ตาราง 3.2 แผนภูมิ 3.1)

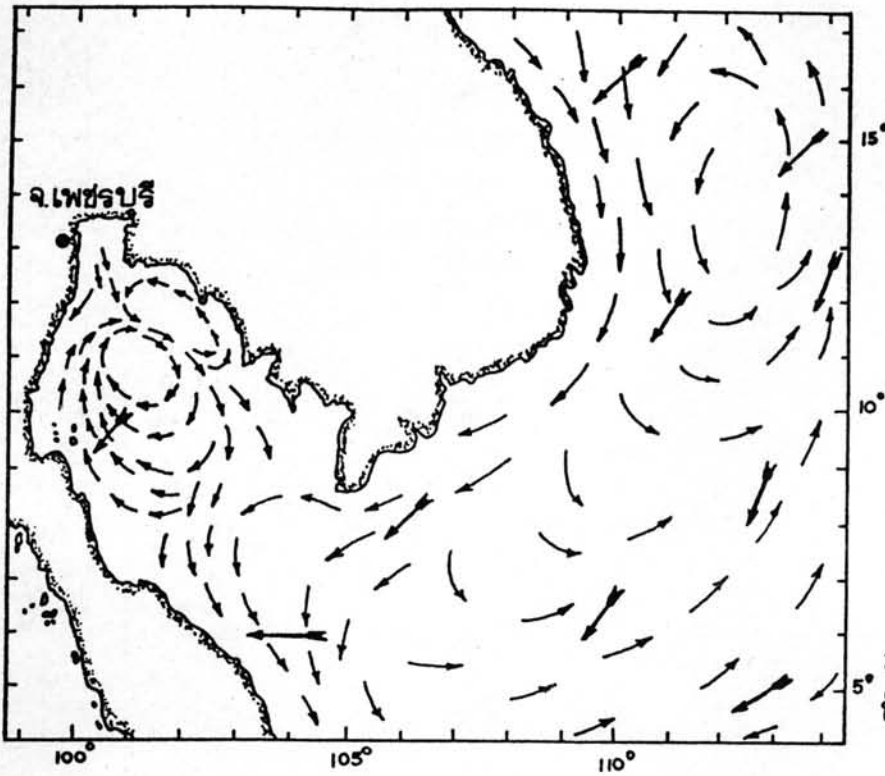
ทิศทางลมประจำตะวันตกเฉียงใต้ พัดในช่วงเดือน พฤษภาคมถึงสิงหาคม ลมประจำตะวันออกเฉียงเหนือ พัดช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงมกราคม ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึง เมษายนเป็นลมจากทิศตะวันออกเฉียงใต้ ความเร็วของลมสูงสุด 6.2 นอต ต่อชั่วโมงในฤดูหนาว ส่วนในฤดูร้อนความเร็วลมสูงสุดในเดือนเมษายนคือ 6.3 นอต ต่อชั่วโมง ความเร็วลมอ่อนที่สุดในเดือนกันยายนประมาณ 3.9 นอต ต่อชั่วโมง ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้กระแสน้ำพัดจากฝั่งตะวันตกของอ่าวไทยไปสู่ฝั่งตะวันออก ส่วนลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือทำให้กระแสน้ำไหลจากฝั่งตะวันออก ไปยังฝั่งตะวันตกของอ่าวไทย ในช่วงของฤดูลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้นั้นหรือในช่วงฤดูฝนนั้น เป็นลักษณะที่ไม่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวตามชายหาด เนื่องจากมีลมแรงและคลื่นสัด (ตาราง 3.2 แผนที่ 3.4)

ตาราง 3.2 จุดหยุม ความชื้น ปริมาณน้ำฝน และทิศทางลมช่วงปี 2494-2518

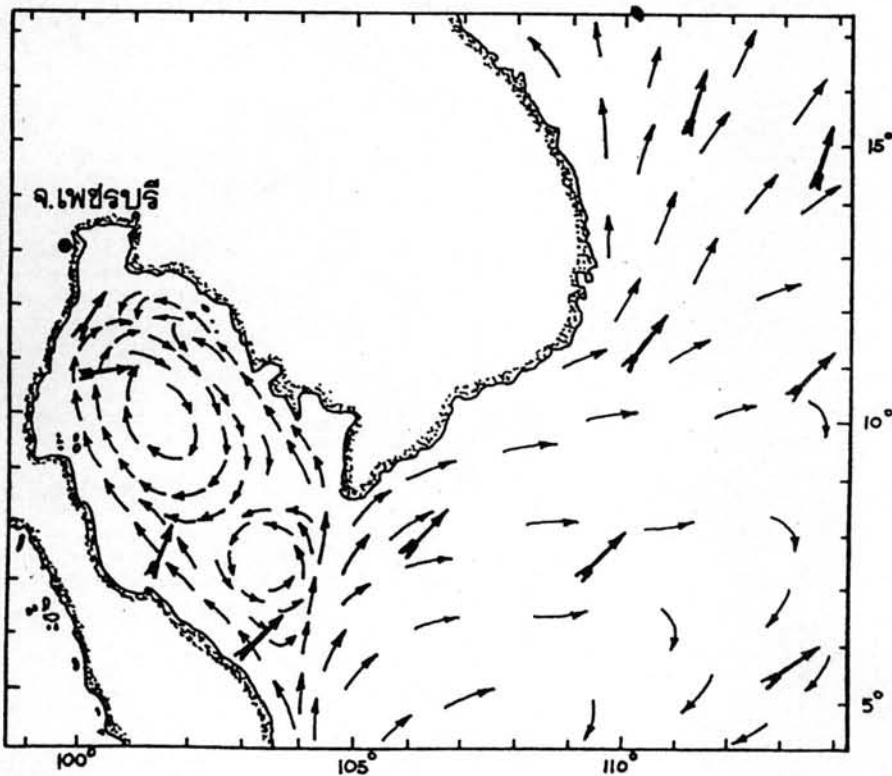
เดือน	จุดหยุม-C		ความชื้นสัมพัทธ์%	ปริมาณน้ำฝน		พายุฝน พัดลมอง (จำนวนวัน)	ทิศทางลมประจำ	ความเร็วลม(มอต)
	เฉลี่ย	สูงสุด		เฉลี่ย	สูงสุด			
มกราคม	25.3	32.3	13.9	22.0	2.0	0.6	NE	5.5
กุมภาพันธ์	26.8	33.4	15.4	21.2	2.6	1.3	SE	5.4
มีนาคม	28.2	36.2	18.8	26.1	2.3	4.1	SE	6.1
เมษายน	29.4	36.6	21.9	39.2	4.2	10.2	SE	6.3
พฤษภาคม	29.0	37.2	21.4	98.6	13.1	17.4	SW	5.1
มิถุนายน	28.4	37.4	22.3	78.7	15.2	1.9	SW	5.3
กรกฎาคม	28.2	37.2	22.0	86.3	17.2	8.1	SW	5.0
สิงหาคม	28.1	36.3	21.9	102.2	18.0	8.7	SW	4.7
กันยายน	27.7	36.3	21.2	131.7	18.0	11.9	W	3.9
ตุลาคม	27.0	34.4	20.3	237.7	17.4	14.0	W	4.5
พฤศจิกายน	26.3	33.0	17.2	194.5	8.8	6.2	NE	5.9
ธันวาคม	25.2	32.1	13.9	20.4	2.5	0.8	NE	6.2
รวมทั้งปี	27.5	37.4	13.9	(ค่ารวม) 1058.6	121.3	(ค่ารวม) 92.4	-	-

หมายเหตุ ตัวเลขใต้จากสถิติตรวจอากาศหัวหิน

ที่มา: กองภูมิอากาศวิทยา กรมอุตุนิยมวิทยา

ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ
ช่วงเดือน ต.ค. กพ.

ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้
ช่วงเดือน มี.ค. กย.

แสดง: ทิศทางของลมมรสุม และ กระแสน้ำในอ่าวไทย

สัญลักษณ์:
 ทิศทางกระแสน้ำ
 ทิศทางกระแสลม

ที่มา: การศึกษาเบื้องต้นเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับภาค จังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด

3.5 การไต่ดินระดับจังหวัด (ดูแผนที่ 3.5)

จังหวัดเพชรบุรี มีเนื้อที่ทั้งหมด 6356.9 ตารางกิโลเมตร จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมของกรมพัฒนาที่ดินปี 2523 ปรากฏว่า จังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ประมาณครึ่งหนึ่งของพื้นที่จังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ทางด้านตะวันตกของจังหวัดในเขตอำเภอท่ายางและกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง การที่มีพื้นที่ป่าไม้มากมายเช่นนี้ ยังผลให้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญช่วยสนับสนุนให้เกิดประโยชน์แก่การเกษตรกรรมของจังหวัดอย่างมหาศาล ดังจะเห็นได้ว่าจังหวัดเพชรบุรีมีโครงการชลประทานขนาดต่าง ๆ มากมาย มีพื้นที่ที่เป็นนาในเขตชลประทานอยู่ถึงร้อยละ 12.07 นอกนั้นยังมีพื้นที่ที่เป็น นาหน้าฝน ส่วนผสม พืชไร่ ไร่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด ถึงแม้ว่าจะมีพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์อยู่มาก แต่พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมซึ่งเกิดจากการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อการเกษตรตลอดจนการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าก็มีมากพอควร กล่าวคือมีพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมล้วน ๆ และป่าเสื่อมโทรมสลับกับพืชไร่และนาหน้าฝนอยู่ประมาณ 414.1 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 6.52 ของพื้นที่ทั้งหมด (ตารางที่ 3.3 และแผนที่ 3.5)

จากแผนที่แสดงการไต่ดินจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2523 สามารถกล่าวถึงสภาพการไต่ดินในแต่ละอำเภอ พอสรุปได้ดังนี้

อำเภอเมืองเพชรบุรี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นนาในเขตชลประทาน มีสภาพของป่าเสื่อมโทรมและส่วนผสมสลับกับพืชไร่อยู่ทางตอนใต้ของอำเภอ นอกจากนี้ยังเป็นที่ตั้งตัวเมืองเพชรบุรี ซึ่งเป็นชุมชนเมืองศูนย์กลางที่สำคัญของจังหวัดเพชรบุรีด้วย

อำเภอท่ายาง มีการไต่ดินหลายประเภท ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ทางด้านตะวันตกของอำเภอ อำเภอท่ายางยังเป็นที่ตั้งของเขื่อนแก่งกระจาน ซึ่งอำนวยประโยชน์แก่การเกษตรของจังหวัดเพชรบุรีอย่างมากด้วย สิ่งซึ่งน่าจะมิพบหากที่สำคัญในอนาคตสำหรับอำเภอท่ายางคือ การประกาศเขตอุทยานแห่งชาติป่าแก่งกระจานของกรมป่าไม้ ซึ่งกินเนื้อที่ถึง 2,478 ตารางกิโลเมตร ในเขตอำเภอท่ายางและกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง เมื่อปี พ.ศ. 2524 เมื่อเกิดอุทยานแห่งชาติขึ้น โอกาสในการสงวนรักษาและควบคุมเกี่ยวกับป่าไม้ของจังหวัดเพชรบุรีน่าจะมีแนวโน้มและมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นในอนาคต ทั้งยังเป็นการส่งเสริมภาวะการท่องเที่ยวของจังหวัดอีกด้วย บริเวณตอนกลาง

และทางตะวันออกของอำเภอ มีลักษณะการใช้ที่ดินหลายหลาก เช่น พืชไร่ ไร่สวนผลไม้ ไร่สวนผลไม้ สลับ พืชไร่ ไร่สวนผลไม้ ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ นาน้ำฝน โดยเฉพาะทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ของ อำเภอซึ่งติดต่อกับอำเภอชะอำเป็นบริเวณเพาะปลูกพืชไร่ที่สำคัญของอำเภอทำนอง

อำเภอเขาอ้อย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเสื่อมโทรมสลับกับนาน้ำฝนทางตอนกลางและมีพื้นที่ นาน้ำฝน ป่าอุดมสมบูรณ์สลับกับพืชไร่ทางด้านตะวันตก และตอนใต้ของอำเภอ ส่วนทางตะวันออก นั้นเป็นนาในเขตชลประทาน และเป็นเขตป่าชายเลนในบริเวณที่ติดต่อกับอำเภอบ้านแหลม

อำเภอบ้านแหลม ส่วนใหญ่เป็นนาในเขตชลประทาน ป่าชายเลน ริมฝั่งด้านตะวันออก เป็นแหล่งทำการประมงที่สำคัญ การทำบ่อปลา บ่อกุ้งก็ทำกันในบริเวณนี้ นอกจากนี้บริเวณตอนใต้ ที่ติดกับเขตอำเภอเมืองยังเป็นกลุ่มซึ่งไม่ได้ใช้ประโยชน์อีกด้วย

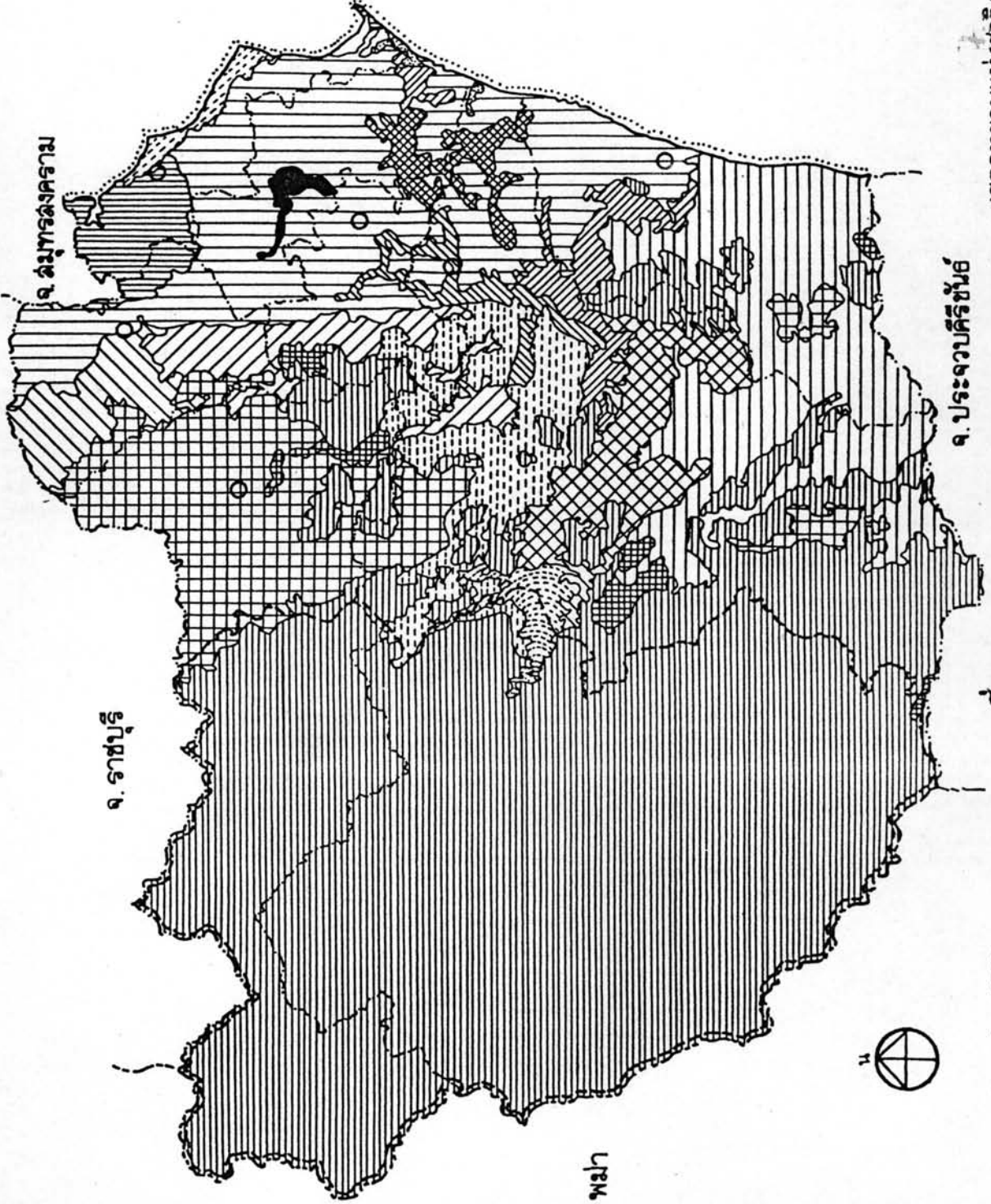
อำเภอบ้านลาด พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นนาในเขตชลประทาน นาน้ำฝน ไร่สวนผลไม้ พืชไร่ สลับกับที่ ไม่ได้ใช้ประโยชน์ อำเภอบ้านลาดมีพื้นที่ราบที่เหมาะสมกับการเกษตรกรรมเกือบทั้งอำเภอ ยกเว้นทางด้านตะวันตกซึ่งเป็นพื้นที่ภูเขา

อำเภอชะอำ มีพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่เป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอ้อยและสับปะรด ทางตอน เหนือเป็นพื้นที่นาในเขตชลประทาน ด้านตะวันออกติดชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ทางด้านตะวันตกก่อนไปทางเหนือเป็นบริเวณภูเขาที่มีป่าสมบูรณ์ สลับสวนผลไม้ สลับกับพืชไร่

กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง มีพื้นที่กว่าครึ่งเป็นป่าไม้และภูเขาสูง เป็นส่วนหนึ่งของเขต อุทยานแห่งชาติป่าแก่งกระจาน ทางด้านตะวันออกมีพื้นที่ป่าสลับกับพืชไร่ ไร่สวนผลไม้และนาน้ำฝน เป็นบางส่วน

กล่าวโดยสรุปแล้ว พื้นที่ทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดเพชรบุรีจะอยู่บริเวณ พื้นที่ ราบทางด้านตะวันออกของจังหวัด ซึ่งมีแหล่งน้ำสำคัญจากภาคตะวันตกของจังหวัดที่ใช้ให้การเกษตร ชลประทานของเพชรบุรีอยู่ในสภาพที่ดี การที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์อยู่อย่างมหาศาลนั้นสิ่งสำคัญที่ติดตาม มาได้แก่การบุกรุกทำลายสภาพป่าไม้กลายเป็นป่าเสื่อมโทรม ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคสำคัญที่ขัดขวาง การพัฒนาทรัพยากรของจังหวัดเพชรบุรีในอนาคต หากมิได้รับการควบคุมในแนวทางที่ถูกต้อง

แสดง : การใช้ที่ดินจังหวัดเพชรบุรี ปี 2523

สัญลักษณ์

- ▨ บ่อขุดถมบึงบวน
- ▩ บ่อเลี้ยงไหม
- ▧ บ่อเลน
- ▦ บ่อขุดถมบึงบวน - พืชไร่
- ▥ บ่อเลี้ยงไหม - พืชไร่
- ▤ บ่อเลี้ยงไหม - นาข้าว
- ▣ ลวนผสม
- ▢ นาข้าว
- ลวนผสม - พืชไร่
- ลวนผสม - นาข้าว
- ▧ พืชไร่
- ▦ นาในเขตชลประทาน
- ▥ พืชไร่ - ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์
- ▤ คุ้มเมือง
- ▣ แหล่งน้ำ
- ▢ บ่อปลา - บ่อกุ้ง
- ทุ่ง
- ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์

ที่มา : กองงานที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

เขตอุทยานแห่งชาติ ป่าแก่งกระจาน

ตาราง 3.3 ประเภทการใช้ที่ดินจังหวัดเพชรบุรี ปี 2523

ประเภท	ตารางกิโลเมตร	ร้อยละ
ป่าอุดมสมบูรณ์	3281.3	51.62
ป่าเสื่อมโทรม	71.1	1.12
ป่าเลน	81.2	1.28
ป่าอุดมสมบูรณ์-พืชไร่	513.1	8.07
ป่าเสื่อมโทรม-พืชไร่	195.6	3.08
ป่าเสื่อมโทรม-นาข้าว	147.4	2.32
สวนผลัด	66.1	1.04
นาข้าว	127.7	2.01
สวนผลัด-พืชไร่	93.9	1.48
สวนผลัด-นาข้าว	66.1	1.04
พืชไร่	558.7	8.79
นาในเขตชลประทาน	767	12.07
พืชไร่-ที่ไม่ได้ประโยชน์	259	4.07
ตัวเมือง	22.1	0.35
แหล่งน้ำ	48.2	0.76
บ่อปลา-บ่อกึ่ง	35.6	0.56
ที่ลุ่ม	12.7	0.20
ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์	10.1	0.16
รวมทั้งจังหวัด	6,356.9	100

หมายเหตุ:- การใช้ที่ดินแต่ละประเภทคำนวณโดยใช้เครื่องมือวัดแผนที่ (Planimeter) จากแผนที่แสดงการใช้ที่ดินของภาคกลาง พ.ศ. 2523 มาตรฐาน 1:500,000 ของกองจำแนกที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

3.6 แหล่งน้ำและการชลประทาน (ดูแผนที่ 3.6)

ต้นน้ำของจังหวัดเพชรบุรีอยู่ทางตะวันตกของจังหวัด ซึ่งเป็นเทือกเขาสูงยาวจากเหนือจรดใต้ ลักษณะทางน้ำจะเป็นร่องไหลไประหว่างหุบเขา ทางน้ำหลายสายไหลมารวมกัน ลงสู่แม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งมีปริมาณน้ำมากพอเพียง ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้จึงมีการสร้างเขื่อนแก่งกระจานเพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ทั้งด้านเกษตรกรรม และผลิตกระแสไฟฟ้า ทั้งยังมีผลต่อเนื่องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดเพชรบุรีอีกด้วย แม่น้ำสายสำคัญในจังหวัดเพชรบุรีมี 4 สายคือ

1) แม่น้ำเพชรบุรี ต้นน้ำเกิดจากทิวเขาตะนาวศรี ในเขตอำเภอท่ายาง จากต้นน้ำซึ่งเป็นตอนต้นน้ำที่แม่น้ำไหลผ่านหุบเขา เขียงเขาและที่สูงซึ่งยาวประมาณ 165 กม. หลังจากนั้นจึงไหลสู่ที่ราบผ่านอำเภอท่ายาง บ้านลาด ตัวเมืองเพชรบุรีแล้วไหลออกอ่าวไทยที่อำเภอบ้านแหลม รวมระยะทางที่แม่น้ำเพชรบุรีไหลผ่านที่ราบ 62 กม. รวมความยาวตลอดสาย 227 กม.

2) แม่น้ำบางกลอย ต้นน้ำเกิดจากทิวเขาตะนาวศรี ในเขตตำบลยางน้ำกลัดเหนือ กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง ไหลผ่านพื้นที่ในเขตอำเภอท่ายาง ไปบรรจบกับแม่น้ำเพชรบุรีในเขตตำบลล่องพี่น้อง อำเภอท่ายางมีความยาวประมาณ 44 กม.

3) แม่น้ำบางตะบูน ต้นน้ำอยู่ในเขตตำบลเขาอ้อย อำเภอเขาอ้อย ไหลไปทางตะวันออกผ่านเขตอำเภอบ้านแหลม ลงอ่าวไทยในเขตตำบลอ่าวบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม มีความยาว 18 กม.

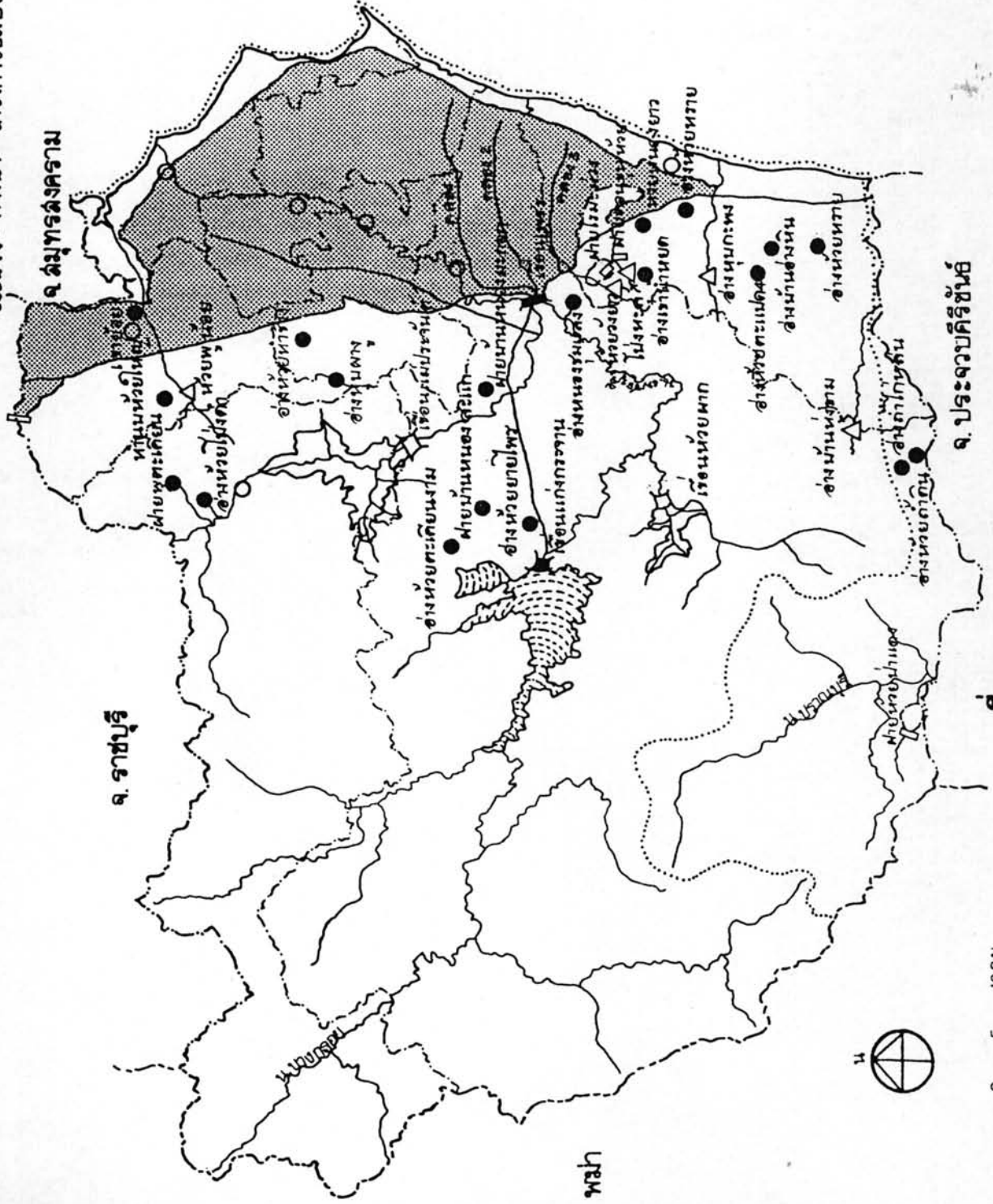
4) แม่น้ำปราณบุรี ต้นน้ำอยู่ในเขตตำบลล่องพี่น้อง อำเภอท่ายาง ไหลลงไปทางใต้เข้าสู่เขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ยาว 130 กม.

สภาพภูมิประเทศที่เอื้ออำนวยให้เกิดธารน้ำสายสำคัญซึ่งมีผลให้มีการกักเก็บน้ำนำไปใช้ โดยการสร้างเขื่อนนั้น ก็ยังไม่พอเพียงต่อการเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักของชาวเมืองเพชรบุรี จึงมีโครงการชลประทานขนาดต่าง ๆ กระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งเป็นทั้งโครงการตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน และโครงการชลประทานที่รับผิดชอบโดยตรงโดยหน่วยงานของกรมชลประทาน ทั้งนี้ก็เพื่อให้พื้นที่เพาะปลูกได้รับประโยชน์จากโครงการเหล่านี้ได้อย่างทั่วถึง (แผนที่ 3.6) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญ ของจังหวัดเพชรบุรีได้แก่

แหล่ง: ทรายน้ำ - โครงการชลประทาน จังหวัดเพชรบุรี

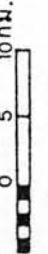
สัญลักษณ์

- ที่ตั้งอำเภอ
- ~ แม่น้ำ คลองส่งน้ำ
- ⊖ เขตลุ่มน้ำ
- เนื้อที่ชลประทาน
- ~*~*~* เขื่อนลรางเสร็จแล้ว
- ~*~*~* เขื่อนที่จะสร้างต่อไป
- ~*~*~* ฝาย
- △ อ่างเก็บน้ำ
- โครงการขนาดเล็ก

ที่มา: กรมชลประทาน

จ. ประจวบคีรีขันธ์

1) โครงการชลประทานเขื่อนแก่งกระจาน ในลุ่มแม่น้ำเพชรบุรี เป็นโครงการเอนกประสงค์ มีวัตถุประสงค์ในการเก็บกักน้ำ ป้องกันอุทกภัย ลังน้ำเพื่อการชลประทานตลอดจนเพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้า สามารถเก็บกักน้ำได้ 710 ล้านลบ.ม. ลังน้ำเพื่อการชลประทานในพื้นที่ถึง 174,000 ไร่ และสามารถผลิตไฟฟ้าได้ 19,000 กิโลวัตต์ ทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางธรรมชาติแห่งหนึ่งของจังหวัดเพชรบุรีอีกด้วย

2) โครงการอ่างเก็บน้ำหุบกะพง ในลุ่มน้ำเพชรบุรี เป็นโครงการอ่างเก็บน้ำเพื่อการเพาะปลูกที่สำคัญสำหรับประชาชนในลุ่มหุบกะพง เกษตรหุบกะพง ซึ่งสามารถเก็บน้ำได้ 260,000 ลบ.ม. ลังน้ำเพื่อการชลประทานในพื้นที่ 2,580 ไร่ เป็นอ่างเก็บน้ำสำคัญด้านการเพาะปลูกซึ่งยังผลให้ลุ่มหุบกะพงเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญทางด้านกิจกรรมของท้องถิ่นสามารถหารายได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก

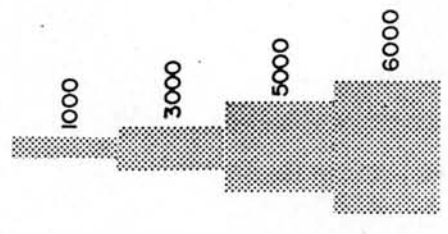
3.7 เส้นทางคมนาคมและปริมาณการจราจร (ดูแผนที่ 3.2 และ 3.7)

จังหวัดเพชรบุรีกล่าวได้ว่าเป็นจังหวัดที่เชื่อมการติดต่อระหว่างภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคใต้เข้าด้วยกัน โดยมีทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 4 เชื่อมระหว่าง กรุงเทพฯ นครปฐม-กาญจนบุรี-ราชบุรี-และเพชรบุรี ให้ติดต่อกันได้โดยมีระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงเพชรบุรี 166 กิโลเมตร ในขณะที่เดียวกับเส้นทางหลวง หมายเลข 35 ธนบุรีปากท่อ เชื่อมระหว่างกรุงเทพฯ-สมุทรสาคร-สมุทรสงคราม-เพชรบุรี โดยมีระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงเพชรบุรี 125 กิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีเส้นทางรถไฟจากกรุงเทพฯ ผ่านนครปฐม ราชบุรี ที่จังหวัดเพชรบุรีซึ่งมีระยะทาง 167 กิโลเมตร ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างภาคกลางและภาคใต้อีกด้วย

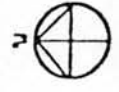
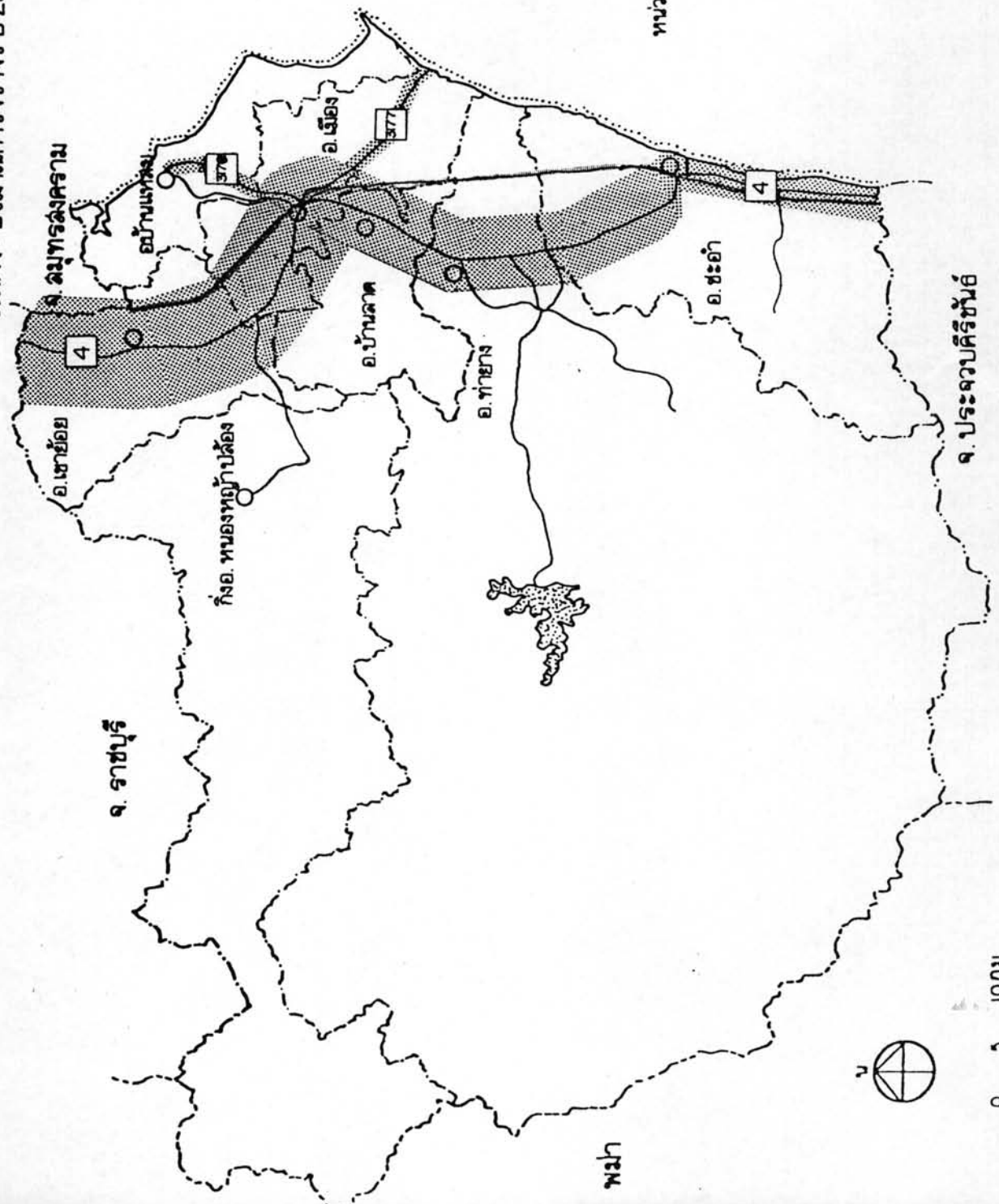
สำหรับปริมาณการจราจรของถนนในจังหวัดเพชรบุรีนั้น ถนนสายเพชรเกษมซึ่งสำคัญที่สุดเชื่อมระหว่างกรุงเทพฯ และภาคใต้ มีปริมาณการจราจรต่อวันอยู่ในอัตราสูง กล่าวคือในปี 2523 ทางหลวงเพชรเกษมช่วง ปากท่อ-ตัวเมืองเพชรบุรี มีปริมาณการจราจรโดยเฉลี่ยต่อวันเท่ากับ 6070 คัน ช่วงตัวเมืองเพชรบุรี-อำเภอชะอำ 5825 คันต่อวัน ส่วนช่วงจากอำเภอชะอำถึงอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีปริมาณการจราจร 3422 คันต่อวัน ส่วนทางหลวงจังหวัดสายที่มีปริมาณ

แสดง: ปริมาณการจราจร ปี 2523

สัญลักษณ์

หน่วย: คันต่อวัน

ที่มา: กรมทางหลวง

แผนที่ 3.7

การจราจรสูงได้แก่ เส้นทาง เพชรบุรี-หาดเจ้าสำราญ 1792 คันต่อวัน เส้นทางเพชรบุรี-บ้านแหลม
ฝั่งตะวันออก 1435 คันต่อวัน เพชรบุรี-เขาบันไดอิฐ 1174 คันต่อวัน เพชรบุรี-เขาหลวง 1116 คัน
ต่อวัน เป็นต้น

สำหรับปริมาณการจราจรของเส้นทางรถไฟภายในจังหวัดเพชรบุรีนั้น มีขบวนรถไฟผ่าน
จังหวัดเพชรบุรี ประมาณ 12 ขบวนต่อวัน ซึ่งมีทั้งขบวนรถไฟธรรมดา ขบวนรถดีเซลรางขบวน
รถเร็ว และขบวนรถด่วน ซึ่งมีปลายทางอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ภายในภาคใต้

การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวนอกจากจะพิจารณาลักษณะทางกายภาพ ที่เป็นภูมิประเทศ
ภูมิอากาศ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ แบบต่าง ๆ เพื่อดูผลกระทบของปัจจัยธรรมชาติ ที่มีต่อ
แหล่งท่องเที่ยวที่จะพัฒนาแล้ว ยังมีลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคมและประชากร ซึ่งมีความสัมพันธ์
ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นในการพิจารณาลักษณะทั้ง 3 ประการนี้
จะช่วยให้เข้าใจถึงสภาพที่แท้จริงนอกเหนือจากปัจจัยธรรมชาติ ก่อนการพัฒนา อันจะนำไปสู่แนวทาง
ในการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งตอบรับกับสภาพความเป็นจริง และอำนวยความสะดวกโยชน์ให้กับพื้นที่ที่ได้รับ
การพัฒนาสูงสุด

3.8 ลักษณะทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรี

เพชรบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งซึ่งมีทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ทั้งแบบกระจุกตัว เช่น บริเวณ
ตัวเมืองเพชรบุรี และแบบกระจายตัวบริเวณชายทะเล อีกทั้งมีลักษณะทางวัฒนธรรมชาติที่น่าสนใจ
เช่น ชาวพื้นเมืองลาวโซ่งซึ่งมีประเพณีพื้นเมืองและหัตถกรรมพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะตัว ตลอดจน
จนถึงสินค้าประจำท้องถิ่นประเภท ขนมหวานชนิดต่าง ๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้า
มาท่องเที่ยวและใช้จ่าย ทำให้เกิดผลดีทางเศรษฐกิจแก่จังหวัดเพชรบุรี นอกเหนือจากการเกษตรและ
อุตสาหกรรมประเภทอื่น ดังนั้นการพิจารณาโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคมและประชากรจะช่วยให้
เกิดความชัดเจนและเป็นผลดีต่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรีในอนาคต

3.8.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรีเปรียบเทียบกับภาคตะวันตกและประเทศ

ในปี 2523 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศมีมูลค่า 294,376 ล้านบาทในขณะที่
ผลิตภัณฑ์ของภาคตะวันตกมีมูลค่า 25,126 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 8.54 ของผลิตภัณฑ์ทั้งประเทศ

ตารางที่ 3.4 โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรีปี 2523 ตามราคาคงที่ 2515 เปรียบกับภาคตะวันออกและประเทศไทย
หน่วย: ล้านบาท

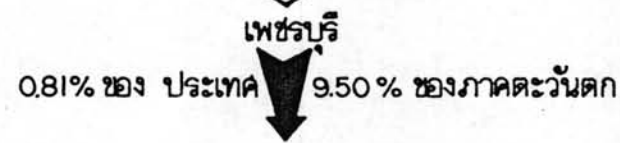
สาขาการผลิต	ผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งประเทศ		ผลิตภัณฑ์ภาคตะวันออก		ผลิตภัณฑ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรม	73,924	25.1	10,256	40.8	1,060.4	44.4
- ปลูกข้าว	53,942	18.3	6,863	27.3	784.6	32.9
- ปลูกพืชไร่	9,704	3.3	1,099.3	4.4	107.1	4.5
- ประมง	6,831	2.3	1,682.2	6.7	104.6	4.4
- ป่าไม้	3,447	1.2	611.6	2.4	64.1	2.7
เหมืองแร่	4,896	1.7	985.1	3.9	36.6	1.5
อุตสาหกรรม	61,381	20.9	3,062.0	12.2	186.4	7.8
ก่อสร้าง	16,709	5.7	807.0	3.2	77.4	3.2
ไฟฟ้าและประปา	5,813	2.0	448.5	1.8	72.8	3.0
คมนาคม	18,996	6.5	953.0	3.8	113.5	4.8
การค้าปลีกค้าส่ง	47,049	16.0	4,995.1	19.9	447.3	18.7
ธนาคารและประกันภัย	16,714	5.7	814.2	3.2	53.3	2.2
ที่อยู่อาศัย	4,545	1.5	234.3	0.9	24.6	1.0
บริหารและป้องกันประเทศ	12,673	4.3	818.0	3.3	127.2	5.3
บริการ	31,676	10.8	1,753.0	7.0	188.2	7.9
รวมทั้งหมด	294,376	100	25,126.3	100	2,387.7	100
						9.5

ที่มา: ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัดปี 2523 กองบัญชีประชาชาติ ส.ศ.ช.

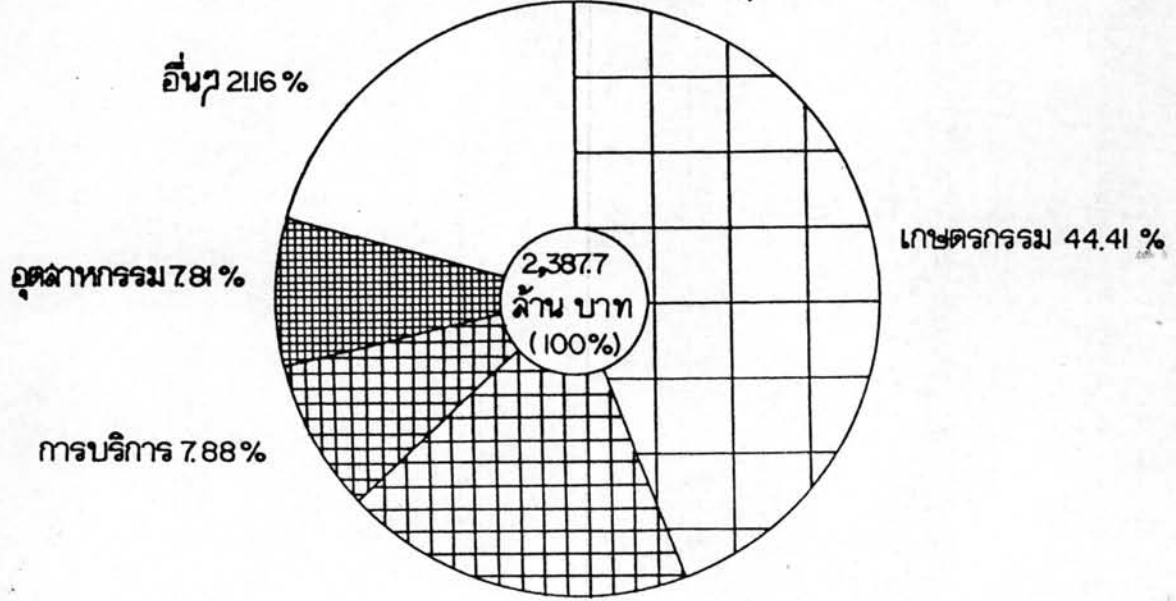
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพชรบุรีมีมูลค่า 2,387.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.50 ของมูลค่าของภาคตะวันตก และร้อยละ 0.81 ของมูลค่าทั้งประเทศ ค่าพยากรณ์การผลิตที่หารายได้แก่จังหวัดมากที่สุดคือ เกษตรกรรมร้อยละ 44.4 ของมูลค่าทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 10.3 ของมูลค่าของภาคตะวันตก อันดับ 2 คือการค้าปลีกและค้าส่ง ร้อยละ 18.7 ของมูลค่าทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 9.0 ของมูลค่าของภาคตะวันตก อันดับ 3 คือการบริการ ร้อยละ 7.9 และคิดเป็นร้อยละ 10.7 ของภาคตะวันตก อันดับ 4 คือ อุตสาหกรรม ร้อยละ 7.8 และคิดเป็นร้อยละ 6.1 ของภาคตะวันตก (แผนภูมิที่ 3.2 ตารางที่ 3.4) จากการเปรียบเทียบโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรีกับภาคตะวันตกและประเทศนั้น จะพบว่าความสำคัญทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อภาคตะวันตกนั้นยังมีน้อยมาก เช่นสาขาเกษตรกรรมเพียงร้อยละ 10.3 สาขาอุตสาหกรรม ร้อยละ 6.1 การบริการ ร้อยละ 10.7 ซึ่งเมื่อดูตัวเลขมวลรวมทั้งหมดแล้วเพียงร้อยละ 9.5 เท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจังหวัดเพชรบุรียังมิได้มีการจัดการทรัพยากรภายในจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการผลิตในสาขาต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ หรืออาจเป็นเพราะประสบกับข้อจำกัดต่าง ๆ ทั้งด้านปัจจัยการผลิต และปัจจัยด้านการตลาด จึงยังไม่สามารถขยายฐานทางเศรษฐกิจของจังหวัดได้ อย่างไรก็ตามสิ่งเหล่านี้ได้ชี้ให้เห็นถึงสภาพการผลิตต่าง ๆ ของจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งส่งผลให้การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นเสมือนเครื่องมือหรือวิธีการหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวให้สามารถให้บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นประโยชน์ต่อพื้นที่นั้นได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่งที่จะให้บุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาได้ใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวเพื่อนำความเจริญมาสู่ท้องถิ่น และนำความกินดีอยู่ดีมาสู่ประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหาร การจัดการทรัพยากรประเภทต่าง ๆ ตลอดจนความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่นซึ่งจะทำให้การท่องเที่ยวส่งผลได้อย่างเต็มที่กับท้องถิ่นได้

3.8.2 โครงสร้างการผลิตของจังหวัดเพชรบุรี

ในช่วงปี 2519-2523 ผลิตภัณฑ์ของจังหวัดเพชรบุรี ตามราคาคงที่ ปี 2515 เพิ่มขึ้นจาก 2,362 ล้านบาท เป็น 2387.7 ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.27 ต่อปี เมื่อพิจารณาแต่ละสาขาการผลิตที่สำคัญ ๆ แล้วจะพบว่า (ดูตารางที่ 3.5)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพชรบุรี

แผนภูมิ

แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2523 เปรียบเทียบเป็น
สัดส่วนกับของประเทศและภาคตะวันตก

ตาราง 3.5 มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเพชรบุรี ปี 2519-2523 ตามราคาคงที่ปี 2515

สาขาการผลิต	หน่วย: ล้านบาท					% การเปลี่ยนแปลง 2519-2523
	2519	2520	2521	2522	2523	
เกษตรกรรม	1,227.4	1,266.9	1,412.3	1,017.1	1,060.4	-3.6
กลุ่กรรม	647.3	739.2	789.0	725.0	784.6	4.9
ปศุสัตว์	66.9	84.9	133.7	104.6	107.1	12.5
ประมง	155.8	199.3	168.6	124.0	104.6	-9.5
ป่าไม้	357.4	243.5	321.0	63.5	64.1	-34.9
เหมืองแร่	16.0	21.8	38.0	41.8	36.6	23.0
อุตสาหกรรม	138.2	151.6	155.9	164.5	186.4	7.4
ก่อสร้าง	78.6	68.3	44.7	54.5	77.4	-0.4
ไฟฟ้าประปา	62.1	59.1	72.3	67.4	72.8	4.1
คมนาคม	98.4	111.8	121.9	103.1	113.5	3.6
การค้าขายส่งและขายปลีก	472.1	488.5	526.1	398.3	447.3	-1.3
ธนาคารและการประกันภัย	27.6	35.4	43.8	47.7	53.3	17.9
ที่อยู่อาศัย	18.9	19.4	20.5	23.7	24.6	6.8
บริหารราชการและป้องกันประเทศ	106.2	110.3	115.5	119.9	127.2	4.6
บริการ	116.5	127.9	145.7	171.0	188.2	12.7
รวม	2,362.0	2,461.0	2,696.7	2,209.0	2,387.7	0.3
รวมได้เฉลี่ยต่อบุคคล(บาท)	7,493	7,745	8,429	6,257	7,367	-0.4

ที่มา: ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัดปี 2523 กองบัญชีประชาชาติ ส.ค.ช.

หมายเหตุ: ตัวเลขปี 2523 เป็นค่าประมาณการ

สาขาเกษตรกรรม ซึ่งมีการผลิตด้านกลีกรวม ปศุสัตว์ ประมง และป่าไม้ มีจำนวนลดลงจาก 1227.4 ล้านบาทในปี 2518 เป็น 1060.4 ล้านบาท หรือลดลงในอัตราร้อยละ 3.6 ต่อปี โดยที่การผลิตด้านการประมง และป่าไม้ลดลงในอัตราร้อยละ 9.5 และ 34.9 ต่อปีตามลำดับ ในขณะที่เกี่ยวกับการปศุสัตว์ และกลีกรวม เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 12.5 และ 4.9 ต่อปีตามลำดับ

สาขาเหมืองแร่ ในช่วง 2519-2523 การผลิตด้านนี้ทวีความสำคัญขึ้นมากโดยมีการขยายตัวในอัตราร้อยละ 23 ต่อปี แสดงให้เห็นถึงการแสวงหาประโยชน์จากธรรมชาติของประชาชนซึ่งมีมากขึ้น ในขณะที่ธรรมชาติไม่สามารถผลิตทรัพยากรแร่ขึ้นมาได้ในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งในอนาคตหากแร่มีจำนวนน้อยลง จังหวัดเพชรบูรณ์อาจต้องพึ่งพาการผลิตสาขาอื่นเพิ่มขึ้นก็เป็นได้

สาขารณาคาการประกันภัย การบริการ และอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 17.9 12.7 และ 7.8 ต่อปีตามลำดับ ทั้ง 3 สาขานี้แสดงให้เห็นถึงการผลิตที่เกี่ยวกับการแปรรูปสินค้า เช่น อุตสาหกรรมและการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการ เช่น การธนาคาร ซึ่งมีความสำคัญเพิ่มขึ้น

จากการพิจารณาสายการผลิตที่สำคัญ ๆ ของจังหวัดเพชรบุรี ปรากฏว่า สายการผลิตด้านเกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่สาขาอุตสาหกรรม และการค้าบริการเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ สิ่งนี้น่าจะแสดงให้เห็นว่าบทบาทของอุตสาหกรรมและการบริการของจังหวัดเพชรบุรีจะมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของจังหวัดในอนาคต และในฐานะที่การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่งซึ่งสามารถสนับสนุนทั้งสาขาอุตสาหกรรมและโดยเฉพาะการค้าบริการได้เป็นอย่างดี จึงควรที่จะพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี และศึกษาคาดการณ์แนวโน้มตลอดจนการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต เพื่อเตรียมพร้อมในการกระตุ้นสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรีให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนส่วนรวมต่อไป

3.8.3 รายได้ประชากรจังหวัดเพชรบุรี

เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรของจังหวัดเพชรบุรีในช่วงปี 2520-2523 พบว่าสูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรทั้งประเทศ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อหัวของ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือแตกต่างกันกล่าวคือ ในปี 2520-2521 รายได้เฉลี่ยต่อหัวของจังหวัดเพชรบุรี สูงกว่าของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในอัตราร้อยละ 4.6, 1.0 และ 3.5 ตามลำดับ แต่ในปี 2522-2523 กลับต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในอัตราร้อยละ 19.3 และ 5.9 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.6)

ตารางที่ 3.6 รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลจังหวัดเพชรบุรี เปรียบเทียบกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือและทั้งประเทศ

พ.ศ.	รายได้ (บาทต่อคน)		
	เพชรบุรี	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ทั้งประเทศ
2520	7,745	7,664	5,350
2521	8,429	8,132	5,699
2522	6,257	7,757	5,849
2523	7,367	7,828	6,038

ที่มา : ผลิตภัณฑ์มวลรวมและจังหวัด ปี 2523 กองบัญชีประชาชาติ ล.ศ.ช.

รายได้ต่อหัวประชากรของจังหวัดเพชรบุรีในช่วงปี 2522-2523 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แสดงให้เห็นถึงจำนวนประชากรซึ่งเพิ่มมากขึ้นทำให้การกระจายความเจริญจากการผลิตในสาขาต่าง ๆ ต้องเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทำให้รายได้ต่อหัวต่ำลง ลักษณะเช่นนี้หากพิจารณาในแง่ประชากรแล้วอาจกล่าวได้ว่า ถ้ามีการควบคุมประชากรให้มีจำนวนเท่าเดิมโดยไม่มีการเพิ่มขึ้นในขณะที่มูลค่าการผลิตสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นแล้วจะทำให้รายได้ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นได้ และประชากรจะได้รับความเจริญได้ทั่วถึง แต่ในความเป็นจริงนั้นประชากรจะมีการเพิ่มขึ้นตลอดเวลาไม่ว่าการเพิ่มตามธรรมชาติหรือจากการย้ายถิ่นเพิ่มขึ้นพร้อม ๆ กับความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจซึ่งในบางครั้งความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมักจะเพิ่มขึ้นช้ากว่าจำนวนของประชากร ด้วยเหตุนี้จึงเป็นต่องานแนวทางในการกระตุ้นให้สภาพเศรษฐกิจเจริญเติบโตควบคู่ หรือมากกว่าการเพิ่มของประชากรเพื่อให้ประชาชนส่วนรวมได้รับผลประโยชน์จากการเจริญทางเศรษฐกิจให้มากที่สุด ซึ่งได้กล่าวแล้วว่า

การท่องเที่ยวนั้น เป็นรูปแบบของกิจกรรมทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่ง ซึ่งสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นได้ทางหนึ่งนอกเหนือจากการผลิตด้านเกษตรกรรมหรืออุตสาหกรรมอื่น ๆ ซึ่งหากมีการวางแผนที่เหมาะสมแล้ว เชื่อว่าสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรีในอนาคตสามารถได้รับการสนับสนุนจากการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

3.9 ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม

สภาพสังคมของจังหวัดเพชรบุรี เป็นสภาพสังคมชนบทภาคกลาง ซึ่งมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรม วัฒนธรรมและประเพณีมีความคล้ายคลึงกับท้องถิ่นชนบทอื่น ประกอบกับความเป็นเมืองเก่าทางประวัติศาสตร์ จึงเป็นที่รวมของชนหลายเชื้อชาติที่มาตั้งหลักแหล่งอยู่ด้วยกัน เช่น ไทย จีน อิสลาม มอญ ไทยลาว (ลาวโซ่ง) เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดวัฒนธรรมและประเพณีบางอย่างที่แตกต่างกันไปบ้างตามกลุ่มเชื้อชาติ แต่ส่วนใหญ่แล้วขนบธรรมเนียมต่าง ๆ เหล่านี้จะมีร่วมกันเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของจังหวัด ซึ่งนับเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทอื่น

3.9.1 วัฒนธรรมและประเพณี

วัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งยังคงรักษาสืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้ที่ควรกล่าวถึงคือ

1) ประเพณีการเล่นวัวลาน (วัวกะตอกหรือวัวกระตอก)

การเล่นวัวลานถือเป็นการละเล่นพื้นเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งชาวจังหวัดเพชรบุรีนิยมเล่นกันมาก และกลายเป็นประเพณี จนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์ที่วัดเขากระฉิว อำเภอท่ายางจะมีการเล่นวัวลานนี้ เป็นประจำในงานประเพณีประจำปี การเล่นวัวลานเป็นวิวัฒนาการมาจากวัวนวดข้าว การนวดข้าวจะนวดในลาน ลักษณะการนวดข้าวจะมีเส้นทางเป็นวงกลม วัวตัวที่อยู่ใกล้จุดศูนย์กลางไม่ต้องใช้กำลังและฝีเท้ามากเพราะอยู่ในช่วงหมุนรอบสั้น ส่วนวัวที่อยู่ห่างจากจุดศูนย์กลางออกไประยะหมุนและระยะทางจะมีเส้นทางยาวและต้องออกกำลังฝีเท้ามาก หลักที่ใช้ผูกวัวทำด้วยเสากลมและต้องแข็งแรงพอที่จะต้านทานแรงวัวได้ 9-10 ตัว ที่เสามีห่วงกลมเหนียวแน่นคล้องไว้ แล้วใช้เชือกพรวนทาบคอวัวไว้เป็นลำดับ จากกรรมวิธีนวดข้าวนี้เอง ได้กลายมาเป็น

การเล่นที่เรียกว่า "วูลาน" จุดประสงค์ของการเล่นวูลานก็คือ ประกวดว่าผู้ใดจะผีเท้า และกำลังดีกว่ากัน ซึ่งถ้ามีการซื้อขายก็จะได้ราคาดี และเป็นการรักษาประเพณีพื้นบ้านมิให้สูญหาย เพื่อหารายได้ล้มทบการกุศล บำรุงวัดวาอาราม

2) ประเพณีการละเล่นพื้นบ้านของลาวโง้ง

ชาวไทยลาวโง้งเป็นชาวไทยเชื้อสายลาวเวียงจันทน์ที่ถูกกวาดต้อนมาเมืองไทยเมื่อสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ส่วนหนึ่งอยู่ในพื้นที่อำเภอเขาย้อย ชาวลาวโง้งนับว่าเป็นชาวไทยที่ยังคงรักษาประเพณีเดิมของตนไว้เด่นชัดมากไม่ว่าจะเป็นการแต่งงาน การทำศพ การเลือกคู่ อีกทั้งการละเล่นพื้นบ้านต่าง ๆ ซึ่งสืบทอดกันมาช้านาน ในระหว่างเดือน 5 และเดือน 6 (เมษายน-พฤษภาคม) สัตเป็นฤดูแห่งการพักผ่อนของชาวโง้งอย่างแท้จริง มักจะมีการทำพิธีเล่นเรือน (สังเวณีเรือน) และเล่นต่าง ๆ อย่างเอิกเกริกไปทั่วทั้งหมู่บ้าน รวมทั้งการแต่งงานขึ้นบ้านใหม่ และพิธีตรุษสงกรานต์แบบไทยภาคกลางเข้าไปอีกด้วย นอกเหนือจากพวกประเพณีต่าง ๆ ที่นิยมทำกันในเดือนนี้แล้ว ชาวโง้งยังมีการละเล่นแบบต่าง ๆ อีกด้วยได้แก่

การเล่นลูกข่าง จะเล่นเฉพาะในเดือน 5 เดือน 6 เท่านั้น ถือว่าเป็นการละเล่นเพื่อความสนุกสนานสำหรับหนุ่มสาวลาวโง้งโดยเฉพาะ โดยแบ่งผู้เล่นออกเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย ไม่จำกัดจำนวน แต่ให้มีจำนวนเท่า ๆ กัน ยืนหันหน้าเข้าหากัน จุดประกายไฟให้เล่น เรียกว่า "ลูกข่าง" เป็นลูกกลม ๆ ขนาดลูกตะกร้อทำด้วยผ้า ภายในยัดเมล็ดธัญพืช หรือเม็ดมะขามไว้เพื่อถ่วงให้หนัก แล้วเอาเชือกผูกลูกข่าง กึงหางเชือกให้ยาวพอประมาณ เพื่อไว้จับเหวี่ยง วิธีการเล่นลูกข่างก็คือ ฝ่ายหนึ่งจะสับหางเชือกเหวี่ยงให้ลูกวิ่งไปยังฝ่ายตรงข้าม เพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามรับ ถ้ารับได้ก็จะเหวี่ยงลูกข่างกลับไป ผลัดกันเหวี่ยงผลัดกันรับอย่างนี้ แต่ถ้าฝ่ายใดรับลูกไม่ได้จะถูกอีกฝ่ายหนึ่งทำโทษ โดยจะให้ทำอะไรรักก็ได้ ฝ่ายที่รับไม่ได้ก็ต้องทำตาม เช่นให้รำกั้ ต้องรำตามที่สั่ง หรือจะปรับเป็นเหล้า เป็นขนมก็ได้ หรือยึดเครื่องประดับของอีกฝ่ายไว้ชั่วคราว เป็นการสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างหนุ่มสาวอีกวิธีหนึ่ง

การเล่นแคน หนุ่ม ๆ ชาวโง้งส่วนมากเล่นแคนเป็นกันทั้งนั้น เมื่อมาชุมนุมกันที่ลานบ้านเลี้ยงดูกันเป็นที่สนุกสนานแล้ว หนุ่มก็จะเป่าแคนเกี่ยวพาราดีลาว ๆ โดยมีวิธีเล่นอยู่ว่า ฝ่ายชาย

จะยืนเข้าแถวเรียงกัน ฝ่ายหญิงจะนั่งอยู่กับพื้น หัวหน้าฝ่ายชายก็จะไปเจรจากับฝ่ายหญิงคนใดคนหนึ่งว่ายินดีไปคุยกับหนุ่มคนนั้นคนนี้ ในขบวนของตนหรือไม่ ถ้าสาวคนนั้นยินดีหนุ่มสาวทั้งคู่ก็จะลุกเดินตามกันออกไปหาที่เป่าแคนคุยกัน ระหว่างนั้น ขบวนหนุ่ม ๆ ก็จะเป่าแคนไปด้วยตลอดเวลา ประเพณีการละเล่นนี้เปิดโอกาสให้หนุ่มสาวได้เกี้ยวพาราสีทำความรู้จักกันเพื่อปูทางไปสู่การแต่งงานต่อไป

การเล่นผีมดแดง ชาวโข่งจะเล่นกันในเดือน 5 และเดือน 6 แต่มีข้อแม้ว่าต้องเล่นในตอนกลางคืนประมาณเที่ยงคืน เล่นได้ทั้งชายและหญิง วิธีเล่นก็คือต้องเอากะลาตัวเมีย ที่มีรูวางคว่ำลง แล้วเอาผ้าขาวมาปิดตาผู้เล่น ให้ผู้ที่ลุ่มมดว่าเป็นผีมดแดงให้หนึ่งยอง ๆ บนกะลาหรือบางทีก็ให้ยืน คนที่ร่วมวงเล่นด้วยก็จะพากันตบมือร้องเพลง ซึ่งมีเนื้อเพลงดังนี้ "ผีมดแดงเอ๋ย ไต่แข้งไต่ข่า ถุ่มส้มโถยา ไต่แข้งไต่ข่า" บ้างก็ร้องว่า "มดแดงเอ๋ย ไต่แข้งไต่ขามดโถยา ถ้าโถยา เข็ญผีมดแดงมาลงตะกร้า เจ้าพระยาสิเอ๋ย" ร้องไปเรื่อยจนคนนั้นล้มลงแสดงว่าผีมดแดงเข้าแล้ว เขาก็จะเอาเชือกผูกที่เอว และมีไฟเสี้ยงถือเชือกผูกที่เอวผีมดแดงไว้ ไฟเสี้ยงจะเป็นผู้สั่งผีมดแดงให้ทำอะไรทำอะไรก็ได้ จนกระทั่งคนนั้นล้มลงแสดงว่าผีมดแดงออกจากร่างแล้ว เขาก็จะเรียกชื่อคนนั้นให้ตื่นขึ้นมา โดยที่คนนั้นก็จะไม่มีทางรู้เลยว่าเกิดอะไรขึ้นกับตนเอง

การเล่นตะกร้อ เป็นที่นิยมกันมากอย่างหนึ่งของลาวโข่ง ตะกร้อที่ใช้เป็นตะกร้อใบตาลหรือทางมะพร้าวเอามาสานเป็นรูปสี่เหลี่ยมแล้วใส่เมล็ดนุ่นกับเม็ดมะขามไว้ข้างใน วิธีการเล่นก็คือผู้เล่นต้องยืนเป็นวงกลม จะมีชายและหญิงสับคู่กัน ยืนคุยกันก่อนแล้ว มีโย้หันหน้าเข้าหากัน เวลาเล่นผู้ที่ยืนอยู่ข้างหน้าจะโยนตะกร้อไปให้ผู้ที่อยู่ข้างหลังอีกคู่หนึ่ง ถ้าคนข้างหน้ารับตะกร้อไม่ได้ ตะกร้อจะหล่นตกดิน คนที่อยู่ข้างหลังก็ต้องคอยเก็บลูกที่หล่นเอาไว้ปากคนข้างหน้า คนข้างหน้าก็ต้องคอยหลบให้ดี ถ้าปาถูกก็จะถูกลงโทษถูกปรับด้วยความสนุกสนาน

การเล่นละบัว เป็นการละเล่นของชาวลาวโข่งในเดือน 5 เดือน 6 หรือในพิธีตรุษสงกรานต์ที่จะขาดเสียมิได้ การเล่นละบัว ชาวโข่งเรียกว่า "กระบัว" การเล่นละบัวของชาวโข่งนั้นประกอบด้วยลูกละบัวทำด้วยไม้กลม ๆ ขนาดเท่าจวน และมีไม้อีกแผ่นหนึ่งกลม ๆ และแบนมีขนาดเท่าฝากระป๋องนม วิธีเล่นก็คือ ผู้เล่นต้องนั่งคุกเข่าขาเดียว เอาไม้แผ่นกลมแผ่นเล็กวางไว้ที่หัวเข่าและใช้ไม้อีกอันหนึ่ง ซึ่งทำด้วยไม้ไผ่ ใช้ตีตีให้ลูกละบัววิ่งตรงไปยังเป้ากลมใหญ่ ใครตีติดเป้าก็

นับว่าชนะ ถ้าไม่ถูกก็อาจปรับเป็นเงิน หรือปรับให้รำกั๊ได้

ปัจจุบันนี้การละเล่นต่าง ๆ ของชาวลาวโโขงโง่ในเดือน 5 และเดือน 6 ยังคงมีอยู่บ้างแต่ไม่มากนักส่วนใหญ่จะมีตามหมู่บ้านลาวโโขงโง่ ในเขตอำเภอเขาย้อย ที่ตำบลหนองปรัง หนองจิก ทุ่งสูง เป็นต้น การละเล่นต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นประเพณีวัฒนธรรมพื้นถิ่นซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของจังหวัดเพชรบุรี และเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทหนึ่ง ซึ่งแสดงออกถึงลักษณะทางสังคมของชาวพื้นเมืองกลุ่มหนึ่งในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีความเป็นมาทางวัฒนธรรมแบบแผนการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม และการตั้งถิ่นฐาน ที่กินเวลาช้านานร่วมกับคนไทยในภาคกลางกลุ่มอื่น ๆ

สภาพวัฒนธรรมและประเพณีของจังหวัดเพชรบุรีโดยเฉพาะของชาวลาวโโขงโง่เมื่อพิจารณาในแง่ของการท่องเที่ยวแล้วกล่าวได้ว่าประเพณีวัฒนธรรมเหล่านี้มีศักยภาพที่น่าสนใจทางด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพราะเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามารู้จักและสัมผัสกับชีวิตความเป็นอยู่ของชนพื้นเมืองได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเพณีต่าง ๆ ของชาวลาวโโขงโง่ก็มักจะเล่นในช่วงเดือน 5 เดือน 6 หรือระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูร้อนซึ่งเป็นฤดูพักผ่อนของคนส่วนใหญ่ หากสามารถส่งเสริมและนำประเพณีเหล่านี้มาพัฒนาให้เป็นประโยชน์ร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรีแล้วจะทำให้จังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทั้งในแง่ของวัฒนธรรมประเพณี โบราณสถาน ตลอดจนทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าจังหวัดอื่นใด

3.9.2 อาชญากรรม

อาชญากรรมเป็นสภาพทางสังคมประการหนึ่ง ซึ่งแสดงถึงความปลอดภัยในร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่แต่ละแห่ง คดีความผิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นเครื่องชี้ให้เห็นระดับของความปลอดภัยของชุมชนนั้น ๆ โดยเฉพาะหากบริเวณนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่สำคัญด้วยแล้ว ยิ่งต้องเพิ่มความสำคัญในการพิจารณา สภาพของอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ที่มีขึ้นอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขที่รัดกุมสำหรับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะมีขึ้นในอนาคต สำหรับจังหวัดเพชรบุรี เมื่อพิจารณาลักษณะคดีอาชญากรรมซึ่งประกอบด้วยคดีฆ่าคนตาย ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ และวางเพลิง เมื่อปี 2524 แล้วพบว่า มีคดีเกิดขึ้นทั้งหมด 193 ราย จับได้ 27 รายหรือร้อยละ 14 คดีที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือคดีฆ่าคนตาย ซึ่งมีจำนวนถึงร้อยละ 83.4 ของคดีอาชญากรรมทั้งหมดในจำนวนนี้

โรคที่เกิดขึ้นแล้วสามารถควบคุมผู้กระทำผิดได้เพียงร้อยละ 9.9 เท่านั้น ซึ่งนับว่าต่ำมาก และเมื่อพิจารณาพื้นที่ซึ่งเกิดคดีฆ่าคนตายสูงสุดนั้นพบว่า อำเภอท่ายางเกิดมากที่สุดร้อยละ 24.8 รองลงมาได้แก่อำเภอเมือง ร้อยละ 23.0 อำเภอชะอำ ร้อยละ 19.3 อำเภอบ้านลาด ร้อยละ 17.4 กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง ร้อยละ 6.2 อำเภอเขาย้อย ร้อยละ 5.0 และ อำเภอบ้านแหลม ร้อยละ 4.3 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 3.7)

ตารางที่ 3.7 จำนวนคดีอุกฉกรรจ์ รายอำเภอ จังหวัดเพชรบุรี ปี 2524

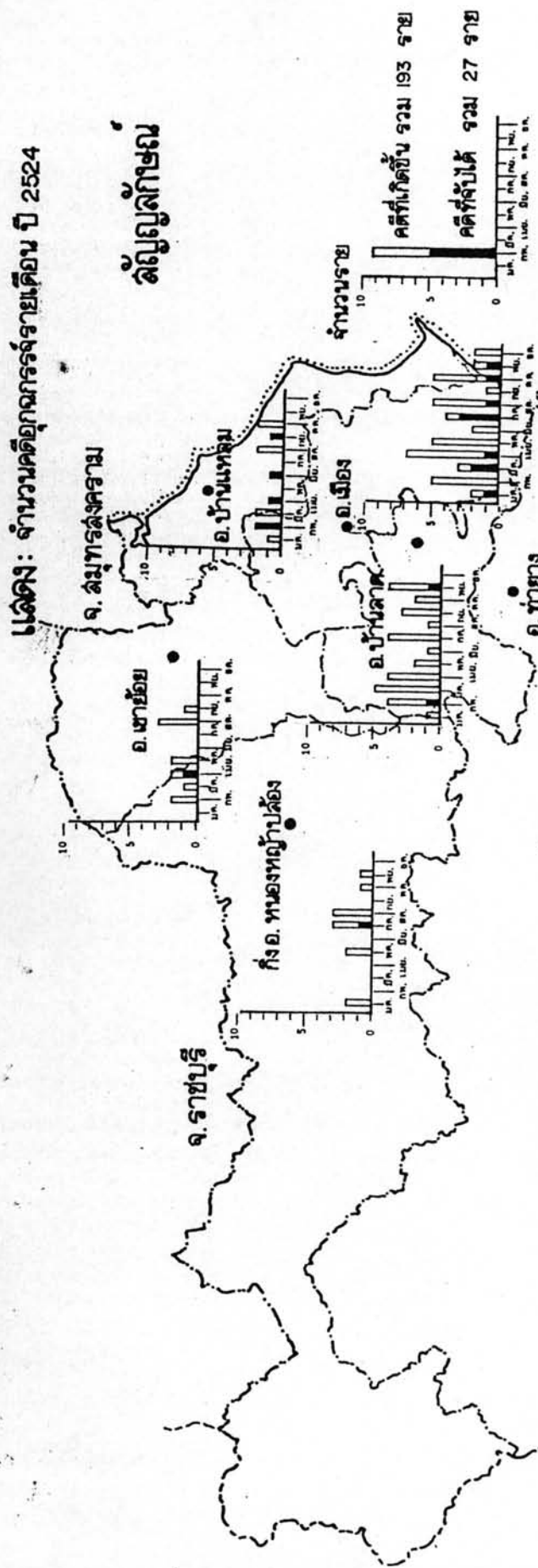
อำเภอ	ฆ่าคนตาย		ปล้นทรัพย์		ชิงทรัพย์		วางเพลิง		รวม		
	เกิด	จับได้	เกิด	จับได้	เกิด	จับได้	เกิด	จับได้	เกิด	จับได้	%การจับได้
เมือง	37	9	5	1	1	-	-	-	43	10	23.3
ท่ายาง	40	1	3	1	1	-	-	-	44	2	4.5
เขาย้อย	8	1	3	-	-	-	-	-	11	1	9.1
บ้านแหลม	7	-	6	3	1	1	-	-	14	4	28.6
บ้านลาด	28	1	3	1	-	-	-	-	31	2	6.5
ชะอำ	31	3	7	4	-	-	-	-	38	7	18.4
หนองหญ้าปล้อง	10	1	2	-	-	-	-	-	12	1	8.3
รวม	161	16	29	10	3	1	-	-	193	27	14.0

ที่มา: กองวิจัยและวางแผนกรมตำรวจ

เมื่อพิจารณาช่วงเวลาที่เกิดอาชญากรรมแล้วพบว่า ภายในปี 2524 นั้น คดีอุกฉกรรจ์เกิดขึ้นมากที่สุดในเดือนกุมภาพันธ์ เป็นจำนวน 22 ราย มีนาคม 21 ราย สิงหาคม 20 ราย พฤศจิกายน 19 ราย เมษายนและพฤษภาคม 18 รายเท่ากัน ส่วนเดือนมิถุนายนนั้นน้อยที่สุดเพียง 6 ราย (ดูแผนที่ 3-8) จะเห็นได้ว่าคดีอุกฉกรรจ์ในจังหวัดเพชรบุรีนั้นเกิดขึ้นมากในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงพฤษภาคมรวมกันคิดเป็นร้อยละ 40.9 ของคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมดในจังหวัด เมื่อพิจารณาถึงฤดูกาลท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีในหัวข้อ 4.4.8 แล้วพบว่า เป็นช่วงที่มีนักท่องเที่ยวมาจังหวัดเพชรบุรีมาก ดังนั้นจึงควรที่จะได้รับการพิจารณาสภาพอาชญากรรมของจังหวัดเพชรบุรีเพื่อนำไปสู่

แสดง: จำนวนคดีอุกฉกรรจ์รายเดือน ปี 2524

ลัญจลักษณ์

ที่มา: กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ

การป้องกันและแก้ไขต่อไป

สำหรับในด้านการรักษาความปลอดภัย โดยเฉพาะบริเวณแหล่งท่องเที่ยวชายหาดชะอำ นั้น อยู่ในความดูแลของสถานีตำรวจ อำเภอชะอำ มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 82 นาย สถานีตำรวจ อำเภอชะอำ ใช้กำลังในการดูแลให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวถึงเกือบ 1 ใน 3 ของอัตรากำลังทั้งหมดคือประมาณ 27 นาย โดยจัดแบ่งกำลังในการปฏิบัติในวันจันทร์-ศุกร์ มีเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความสงบตลอด 24 ชั่วโมง มีตำรวจประจำศูนย์บริการบ่อมยาม ซึ่งตั้งอยู่ริมหาดชะอำ จำนวน 9 นาย สับเปลี่ยนผลัดละ 8 ชั่วโมง สำหรับวันหยุดราชการและวันนักขัตฤกษ์ จะส่งเจ้าหน้าที่ขึ้นเป็นทีม ค่อยอีก 4 ชุด จำนวน 24 นาย ออกตรวจทุก ๆ 6 ชั่วโมง ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้ ได้รับผลดีมากและยังไม่ปรากฏว่ามีคดีประเภทต่าง ๆ เกิดขึ้นแก่นักท่องเที่ยวเลย นับตั้งแต่ต้นปี 2524¹

3.10 ลักษณะประชากรของจังหวัดเพชรบุรี

3.10.1 การกระจายตัวของประชากร

สิ้นปี 2523 ภาคตะวันตกมีประชากรทั้งสิ้น 3,640,330 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 7.75 ของประชากรทั้งประเทศ เพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มีประชากรเป็นอันดับ 6 ใน 8 จังหวัดของภาคตะวันตก มีประชากรรวมทั้งสิ้น 366,612 คน หรือร้อยละ 10.07 ของประชากรทั้งภาค แยกเป็นชาย 181,330 คน หญิง 185,282 คน ประชากร 1,000 คน จะเป็นชาย 495 คน เป็นหญิง 505 คน (ตารางที่ 3.8.)

¹ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, การศึกษาเบื้องต้นสภาพเศรษฐกิจ-สังคมและตลาดการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวชายหาดชะอำ หัวหิน, ธันวาคม 2524, หน้า 67.

ตารางที่ 3.8 จำนวนและอัตราส่วนประชากรจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ปี 2523

จังหวัด	ประชากร	ร้อยละ
สุพรรณบุรี	709,364	19.49
ราชบุรี	644,746	17.71
นครปฐม	561,346	15.42
กาญจนบุรี	518,927	14.25
ประจวบคีรีขันธ์	377,212	10.36
เพชรบุรี	366,612	10.07
สมุทรสาคร	265,464	7.29
สมุทรสงคราม	196,659	5.40
ภาคตะวันออกเฉียงใต้	3,640,330	100

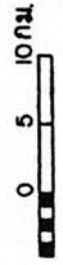
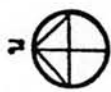
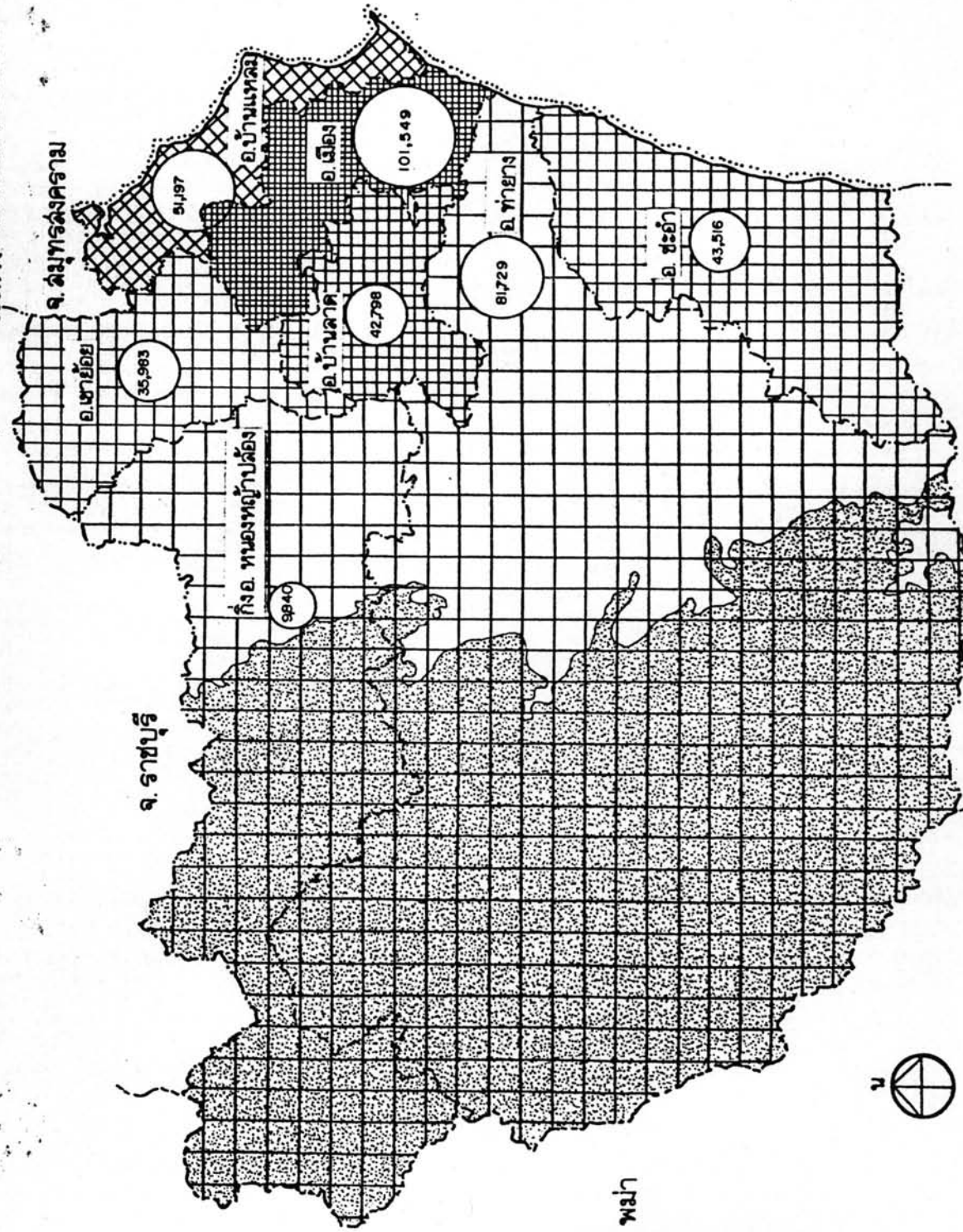
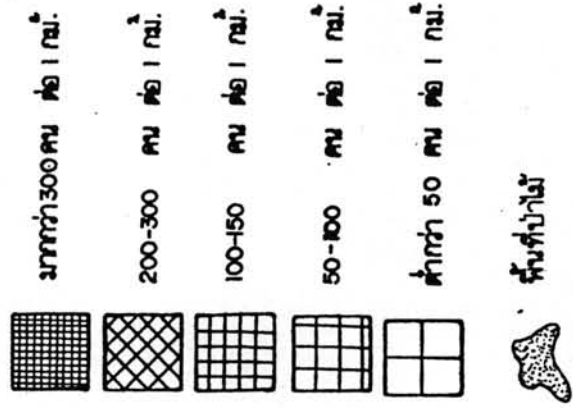
ที่มา: กองทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง

พื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรี ทั้งหมดมี 6,356.918 ตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นของประชากรเมื่อปี 2523 เท่ากับ 57 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ในจำนวน 6 อำเภอและ 1 กิ่งอำเภอ อำเภอเมืองมีประชากรสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 27.7 ของประชากรทั้งจังหวัดในปี 2523 รองลงมาได้แก่อำเภอท่าทาง ร้อยละ 22.3 กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้องมีประชากรน้อยสุด เพียงร้อยละ 2.7 เท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2515 แล้ว ปรากฏว่าอำเภอเมืองและอำเภอท่าทางยังคงมีอัตราส่วนของประชากรเป็นอันดับที่ 1 และ 2 ตามลำดับ โดยที่กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้องมีอัตราส่วนของประชากรเป็นอันดับที่ต่ำสุดท้าย (ดูตารางที่ 3.9 และแผนที่ 3.9)

ในด้านความหนาแน่นของประชากรสามารถแบ่งเป็น 5 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีความหนาแน่นสูงที่สุดมากกว่า 300 คนต่อตารางกิโลเมตรได้แก่อำเภอเมือง กลุ่มที่ 2 อำเภอบ้านแหลมมีความหนาแน่นระหว่าง 200-300 คน ต่อตารางกิโลเมตร กลุ่มที่ 3 100-150 คน ต่อตารางกิโลเมตร ได้แก่อำเภอบ้านลาด กลุ่มที่ 4 50-100 คน ต่อตารางกิโลเมตร มีอำเภอเขาชัยยอดและอำเภอชะอำ ส่วน

แสดง: ขนาดและความหนาแน่น ประชากร ปี 2523

สัญลักษณ์

จ. ประจวบคีรีขันธ์

ที่มา: ตารางที่ 3.7

อำเภอท่ายางและกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้องจัดอยู่ในกลุ่มที่มีความหนาแน่นต่ำสุด คือต่ำกว่า 50 คนต่อตารางกิโลเมตร ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ทั้งอำเภอท่ายางและกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้องมีพื้นที่กว้างใหญ่กว่าอำเภออื่นมาก ถึงแม้ว่าอำเภอท่ายางจะมีจำนวนประชากรสูงเป็นอันดับ 2 แต่เมื่อคิดเป็นความหนาแน่นแล้วจะได้เพียง 25 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ขณะที่กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้องมีประชากรน้อยที่สุดและมีพื้นที่ใหญ่เป็นรองจากอำเภอท่ายาง จึงมีความหนาแน่นเพียง 8 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร เท่านั้น (ตาราง 3.9 แผนที่ 3.9)

ตาราง 3.9 จำนวนและความหนาแน่นของประชากรรายอำเภอ ปี 2515 และ 2523

อำเภอ	พื้นที่ (กม ²)	ประชากรปี 2515	ความหนาแน่น คน : กม ²	ประชากร ปี 2523	ความหนาแน่น คน : กม ²
เมืองเพชรบุรี	290.079	97,187	335	101,549	350
ท่ายาง	3293.884	64,172	19	81,729	29
เขาย้อย	438.337	32,502	74	35,983	82
บ้านแหลม	194,039	50,586	260	51,197	264
บ้านลาด	304,627	42,489	139	42,798	140
ชะอำ	675.952	33,610	49	43,516	64
กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง	1160	5808	5	9,840	8
รวมทั้งจังหวัด	6356.918	326,354	51	366,612	57

ที่มา: กองทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง

3.10.2 การเปลี่ยนแปลงของประชากร

การขยายตัวของประชากร ในพื้นที่ของเทศบาลและอำเภอในจังหวัดเพชรบุรี สามารถศึกษาเปรียบเทียบให้เห็นการเปลี่ยนแปลง จากข้อมูล 6 ปีย้อนหลังคือ ปี 2518 และปี 2523

ในช่วงนี้เมื่อพิจารณาในแง่ของ Relative Change หรือการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรจากเดิมช่วงปี 2518 กับ ปี 2523 แล้ว ปรากฏว่า กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้องมีการ

เปลี่ยนแปลงในแง่จำนวนมากที่สุด คือมีประชากรเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 44.9 ในขณะที่อำเภอบ้านลาดมีประชากรลดลงในอัตราร้อยละ 0.38 ส่วนเทศบาลเมืองเพชรบุรีและเทศบาลตำบลชะอำมีประชากรเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 16.5 และ 4.5 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในแง่ของ Absolute Change หรือการเปลี่ยนแปลงประชากรโดยส่วนรวมแล้ว ปรากฏว่าจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น 23,049 คนจากปี 2518 นั้น ร้อยละ 51.4 ของประชากรที่เพิ่มขึ้นเป็นการเพิ่มในอำเภอท่ายาง ร้อยละ 13.5 เป็นการเพิ่มในอำเภอชะอำ ร้อยละ 13.2 ในกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง ส่วนแบ่งของประชากรที่เพิ่มขึ้นในเทศบาลตำบลชะอำและเทศบาลเมืองเพชรบุรีเท่ากับร้อยละ 10.7 และ 6.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.10)

ตารางที่ 3.10 การเปลี่ยนแปลงประชากรรายอำเภอ ปี 2518 และ ปี 2523

เทศบาล/อำเภอ	จำนวนประชากร		จำนวนที่เปลี่ยนแปลง (คน)	Relative Change %	Absolute Change %
	2518	2523			
เทศบาลเมืองเพชรบุรี	33,080	34,597	1,517	4.59	6.58
เทศบาลตำบลชะอำ	14,921	17,389	2,468	16.54	10.71
อำเภอเมือง	67,493	66,952	-541	-0.80	-2.35
อำเภอท่ายาง	69,875	81,729	11,854	16.96	51.43
อำเภอเขาชัย	33,719	35,983	2,264	6.71	9.82
อำเภอบ้านแหลม	51,716	51,197	-519	-1.01	-2.25
อำเภอบ้านลาด	42,960	42,798	-162	-0.38	-0.70
อำเภอชะอำ	23,009	26,127	3,118	13.55	13.53
กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง	6,790	9,840	3,050	44.92	13.23
รวม	343,563	366,612	23,049	6.71	100

การเปลี่ยนแปลงของประชากรเป็นผลมาจากกรเพิ่มขึ้นและลดลงของประชากร ซึ่งมีสาเหตุสำคัญจากการเกิด การตาย และการย้ายถิ่นของประชากร สำหรับจังหวัดเพชรบุรี เมื่อพิจารณาอัตราการเพิ่มตามธรรมชาติ คือจำนวนคนเกิด-จำนวนคนตาย แล้วพบว่า ในปี 2518 กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง มีอัตราการเพิ่มประชากรสูงสุด ร้อยละ 2.6 โดยที่อัตราการเพิ่มตามธรรมชาติของเทศบาลเมืองเพชรบุรีต่ำที่สุดในอัตราร้อยละ 0.7 ในปี 2523 ในเขตเทศบาลเมืองกลับมีอัตราการเพิ่มตามธรรมชาติสูงสุดถึงร้อยละ 5.5 ในขณะที่อำเภอเขาชัย้อย มีอัตราต่ำสุดเพียงร้อยละ 0.1 เท่านั้น (ตารางที่ 3.12)

สำหรับอัตราการย้ายถิ่นซึ่งพิจารณาจากอัตราการย้ายเข้า และอัตราการย้ายออกของประชากรแล้วพบว่าในปี 2518 เทศบาลเมืองเพชรบุรี อำเภอเมือง อำเภอบ้านแหลม และอำเภอบ้านลาดมีการอพยพออกมากกว่าการอพยพเข้า ในขณะที่อำเภออื่น ๆ มีการอพยพเข้ามากกว่าการอพยพออก ส่วนปี 2523 การย้ายถิ่นในเขตเทศบาลเมือง อำเภอบ้านแหลม อำเภอบ้านลาด ยังความสัดส่วนการอพยพออกมากกว่าการอพยพเข้า โดยมีกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้องร่วมอยู่ด้วย ส่วนอำเภออื่น ๆ อยู่ในลักษณะของการย้ายเข้ามากกว่าการย้ายออก (ตารางที่ 3.12)

เมื่อนำการเพิ่มอัตราตามธรรมชาติ และการย้ายถิ่นมาพิจารณาร่วมกันแล้ว จะพบว่า การเพิ่มประชากรของจังหวัดเพชรบุรี เป็นการเพิ่มตามธรรมชาติ มากกว่าการเพิ่มโดยการย้ายถิ่น ทั้งนี้จากสถิติไม่ว่าจะเป็นปี 2518 หรือ 2523 อัตราการย้ายออกมีมากกว่าอัตราการย้ายเข้า ในขณะที่ด้านการเพิ่มตามธรรมชาตินั้น อัตราการเกิดสูงกว่าอัตราการตายทั้ง 2 ช่วงปี (ตารางที่ 3.12)

ตาราง 3.11 จำนวน การเกิด การตาย การย้ายเข้า การย้ายออก ปี 2518 และปี 2523

เทศบาล/อำเภอ	การเกิด		การตาย		การย้ายเข้า		การย้ายออก		จำนวนการเพิ่ม	
	2518	2523	2518	2523	2518	2523	2518	2523	2518	2523
เทศบาลเมืองเพชรบุรี	812	2,050	589	153	1,636	2,037	2,102	3,894	-243	40
เทศบาลตำบลชะอำ	400	255	61	90	614	814	501	476	453	503
อำเภอเมือง	1,353	744	386	292	1,315	1,643	1,518	1,650	764	445
อำเภอท่ายาง	2,139	1,555	389	369	1,815	3,626	1,844	2,996	1,721	1,816
อำเภอเขาย้อย	555	219	189	196	663	1,384	607	1,038	422	369
อำเภอบ้านแหลม	1,148	840	307	282	875	1,851	1,229	1,991	487	418
อำเภอบ้านลาด	970	593	288	219	401	742	1,781	965	-698	151
อำเภอชะอำ	694	499	120	100	947	646	499	620	1,022	425
กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง	219	215	43	33	226	432	98	451	304	163
รวมทั้งจังหวัด	8,290	6,970	2,372	1,734	8,528	13,175	10,179	14,081	4,267	4,330

ที่มา: กองทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง

3.10.3 อัตราการขยายตัวของประชากร และการคาดคะเนจำนวนประชากร

อัตราการขยายตัวหรืออัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร ทำให้ทราบถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของประชากร บนพื้นที่หนึ่ง ๆ ว่าในแต่ละช่วงปีนั้น ๆ ประชากรมีการเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด เพิ่มขึ้นหรือลดจำนวนลงในอัตราเท่าใด ส่วนการคาดคะเนจำนวนประชากรนั้น มีประโยชน์ในการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยนำอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรในช่วงหนึ่งมาหาค่าประชากรในอนาคต 5 ปี หรือ 10 ปีข้างหน้าก็ได้ทั้งนี้ เพื่อให้การวางแผนด้านต่าง ๆ สามารถตอบรับกับจำนวนประชากรที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตได้อย่างมีหลัก, กตศ

สำหรับจังหวัดเพชรบูรณ์ ทำการหาอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรต่อปี ระหว่างปี 2518-2523 มาคาดคะเนจำนวนประชากรที่จะเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2528 2538 และ 2543 ตามลำดับ จากสูตรการคาดคะเนจำนวนประชากรดังนี้

$$P_n = P_o \cdot (1+r)^n$$

$$r = \left\{ \text{Antilog} \left(\frac{1}{n} \log \frac{P_n}{P_o} \right) \right\} - 1$$

r คือ อัตราการขยายตัวของประชากร จากปี 2518-2523

P_o คือ จำนวนประชากรปีต้น (2518)

P_n คือ จำนวนประชากรปีหลังสุด (2523)

n คือ จำนวนปีที่เปลี่ยนแปลงไปจาก พ.ศ. 2519-2523

ตาราง 3.12 อัตราการเพิ่มตามธรรมชาติ และอัตราการย้ายถิ่น

เทศบาล/อำเภอ	อัตราการเกิด		อัตราการตาย		การเพิ่มตามธรรมชาติ		อัตราการย้ายเข้า		อัตราการย้ายออก		อัตราการย้ายถิ่น		อัตราการเพิ่ม	
	2518	2523	2518	2523	2518	2523	2518	2523	2518	2523	2518	2523	2518	2523
เทศบาลเมืองเพชรบุรี	2.5	5.9	1.8	0.4	0.7	5.5	4.9	5.9	6.4	11.3	-1.5	-5.4	-0.7	0.1
เทศบาลตำบลชะอำ	2.7	1.5	0.4	0.5	2.3	1.0	4.1	4.7	3.4	2.7	0.7	2.0	3.0	2.9
อำเภอเมือง	2.0	1.1	0.6	0.4	1.4	0.7	1.9	2.5	2.2	2.5	-0.3	0.0	1.1	0.7
อำเภอท่ายาง	3.1	1.9	0.6	0.5	2.5	1.4	2.6	4.4	2.6	3.7	0.0	0.7	2.5	2.2
อำเภอเขาย้อย	1.6	0.6	0.6	0.5	1.0	0.1	2.0	3.8	1.8	2.9	0.2	0.9	1.9	1.0
อำเภอบ้านแหลม	2.2	1.6	0.6	0.6	1.6	1.0	1.7	3.6	2.4	3.9	-0.7	-0.3	0.9	0.8
อำเภอบ้านลาด	2.3	1.4	0.7	0.5	1.6	0.9	0.9	1.7	4.1	2.3	-3.2	-0.6	-1.6	0.4
อำเภอชะอำ	3.0	1.9	0.5	0.4	2.5	1.5	4.1	2.5	2.2	2.4	1.9	0.1	4.4	1.6
กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง	3.2	2.2	0.6	0.3	2.6	1.9	3.3	4.4	1.4	4.6	1.9	-0.2	4.5	1.7
รวมทั้งจังหวัด	2.4	1.9	0.7	0.5	1.7	1.4	2.5	3.6	3.0	3.8	-0.5	-0.2	1.2	1.2

ที่มา: ตารางที่ 3.9

ตาราง 3.13 การคาดคะเนจำนวนประชากรในปี 2528 2533 2538 และ 2543

เทศบาล/อำเภอ	จำนวนประชากร		r	2528	2533	2538	2543
	2518	2523					
เทศบาลเมืองเพชรบุรี	33,080	34,597	0.9	36,183	37,843	39,578	41,393
เทศบาลตำบลชะอำ	14,921	17,389	3.1	20,265	23,617	27,523	32,076
อำเภอเมือง	67,493	66,952	-0.2	66,415	65,883	65,354	64,831
อำเภอท่ายาง	69,875	81,729	3.1	95,594	111,811	130,779	152,965
อำเภอเขาชัย	33,719	35,983	1.3	38,399	40,977	43,728	46,664
อำเภอบ้านแหลม	51,716	61,197	-0.2	50,154	49,650	49,152	48,659
อำเภอบ้านลาด	42,960	42,798	-0.07	42,636	42,475	42,315	42,156
อำเภอชะอำ	23,009	26,127	2.5	29,667	33,687	38,252	43,436
กิ่งอำเภอหนองห้วยปล่อง	6,790	9,840	7.7	14,260	20,665	29,948	43,400
จังหวัดเพชรบุรี	343,563	366,612	1.3	391,207	417,452	445,458	475,343

ที่มา: สูตรการคาดคะเนจำนวนประชากร

ในด้านอัตราการเปลี่ยนแปลงหรือการขยายตัวของประชากร พบว่า ในช่วงปี 2518-2523 นั้น กึ่งอำเภอหนองหญ้าปล้องมีอัตราการเปลี่ยนแปลงต่อปีสูงสุดคือร้อยละ 7.7 ต่อปี รองลงมาได้แก่เทศบาลตำบลชะอำ และอำเภอท่ายางในอัตราร้อยละ 3.1 ต่อปี ทั้ง 2 แห่ง ส่วนอำเภอที่มีการขยายตัวของประชากรในอัตราที่ลดลงได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอบ้านแหลม และอำเภอบ้านลาดในอัตราร้อยละ -0.2 -0.2 และ -0.07 ตามลำดับ (ตาราง 3.13 แผ่นที่ 3.10)

จากการคาดคะเนจำนวนประชากรในช่วง 5 ปี 10 ปี 15 ปี และ 20 ปี พบว่า ประชากรของจังหวัดเพชรบุรีจะเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.3 ต่อปี โดยเฉลี่ย เทศบาลและอำเภอที่มีการเพิ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยคือเทศบาลตำบลชะอำ อำเภอท่ายาง อำเภอชะอำ และกึ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง และภายใน 20 ปี คือปี 2543 อำเภอที่จะมีประชากรเกิน 1 แสนคนคือ อำเภอท่ายาง ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีชุมชนขนาดใหญ่เกิดขึ้นได้ในอนาคต ส่วนอำเภอเมือง อำเภอบ้านแหลม และอำเภอบ้านลาดนั้น มีแนวโน้มที่จำนวนประชากรจะลดลงจากปัจจุบันหากอัตราการขยายตัวของประชากรยังคงที่อยู่ในอัตราเดิม (ตาราง 3.13)

3.10.4 แรงงานในจังหวัดเพชรบุรี

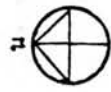
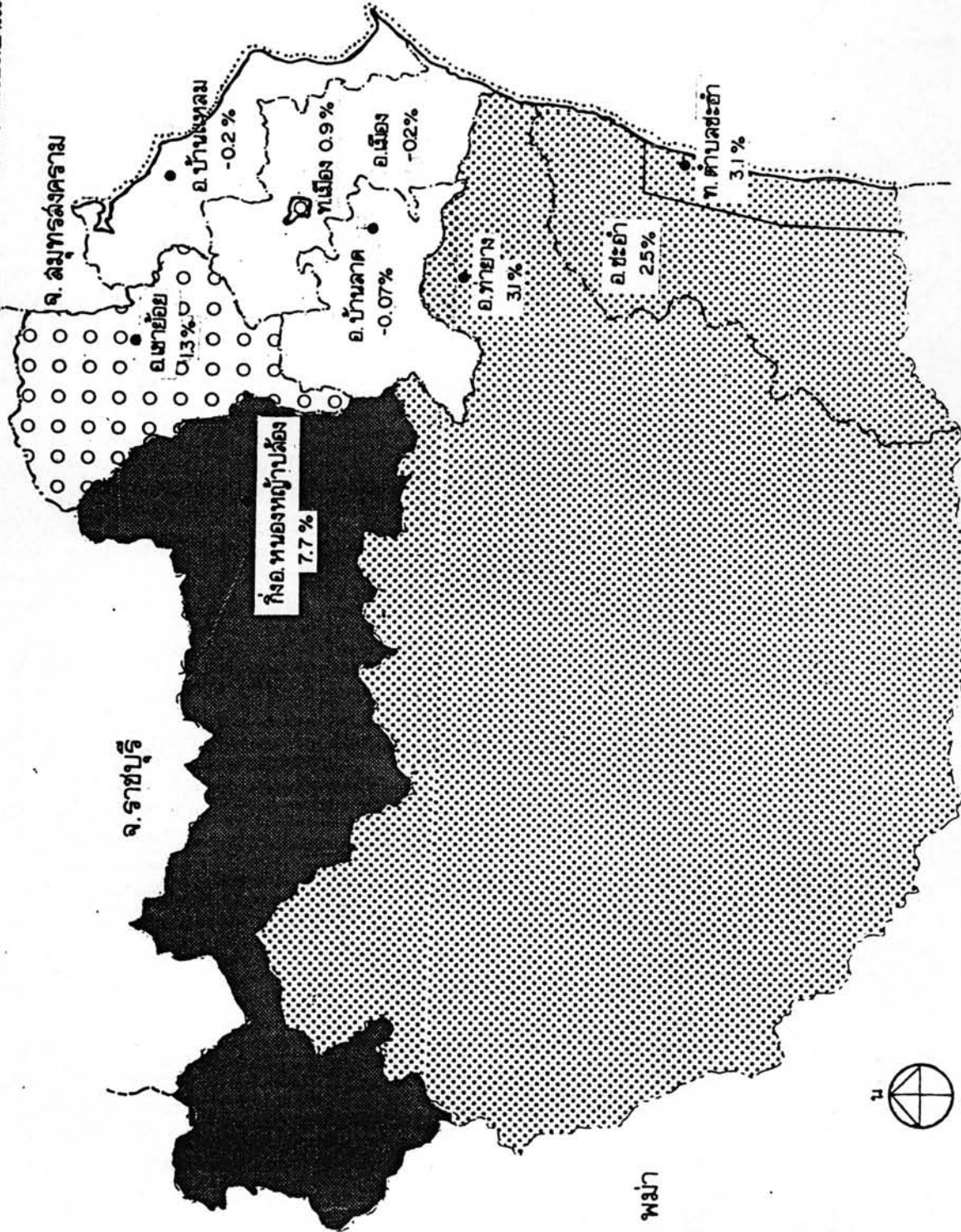
ประชากรจังหวัดเพชรบุรี ปี 2523 มีจำนวน 366,612 คน จากตัวเลขการสำรวจแรงงานของแรงงานจังหวัดเพชรบุรี ปรากฏว่า ร้อยละ 58.2 เป็นประชากรที่มีอายุ 11 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 11 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.8 ในจำนวนประชากรที่มีอายุสูงกว่า 11 ปี นั้นมีประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงาน 157,892 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 74 และผู้ที่อยู่นอกกำลังแรงงาน 55,476 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ผู้ที่อยู่นอกกำลังแรงงานคือ พวกที่ทำงานบ้าน นักเรียน บุคคลที่ทำงานไม่ได้ เป็นต้น ส่วนผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานนั้น ร้อยละ 96.5 เป็นผู้ที่มีงานทำ และร้อยละ 3.7 หรือจำนวน 5,526 คนเป็นผู้ที่ว่างงาน ในบรรดาผู้ที่มีงานทำทั้งหมด 152,366 คน มีผู้ทำงานเป็นลูกจ้างรัฐบาล 4,875 คน หรือร้อยละ 3.2 เป็นลูกจ้างเอกชน 8,532 คน หรือร้อยละ 5.6 และพวกที่ประกอบอาชีพส่วนตัว 138,959 คน หรือร้อยละ 91.2 ซึ่งเป็นพวกที่ประกอบอาชีพด้านพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และอื่น ๆ

เมื่อนำอัตราของประชากรที่อยู่ในวัยแรงงานซึ่งไม่มีงานทำ คือร้อยละ 3.7 มาหาจำนวนประชากรที่จะว่างงานในอนาคตจากการคาดการณ์ประชากรในหัวข้อ 3.10.3 จะพบว่าในปี 2528

แสดง : เปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงประชากรต่อปี พ.ศ. 2518-2523

สัญลักษณ์

- <0.5%
- 0.6-2.0 %
- 2.1-3.5 %
- >3.6%

จ. ประจวบคีรีขันธ์

ที่มา: ตารางที่ 3.11

2533 2538 และ 2543 จะมีประชากรที่ว่างงานถึง 6,233 6,652 7,098 7,574 คน ตามลำดับ การว่างงานของประชากรนอกจากจะขึ้นทอนสภาพทางเศรษฐกิจโดยทั่วไปแล้วยังก่อปัญหาทางด้านสังคมทั้งในระยะสั้นและระยะยาวซึ่งส่งผลกระทบต่อพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ การแก้ปัญหาประชากรว่างงานสามารถกระทำได้หลายประการ วิธีหนึ่งได้แก่การสร้างงานขึ้นในอุตสาหกรรมและการค้าบริการประเภทต่าง ๆ การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรม การบริการประเภทหนึ่งซึ่งสามารถก่อให้เกิดแหล่งงาน และการจ้างงานได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จะสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวให้เจริญเติบโตได้เป็นอย่างดี จังหวัดเพชรบุรีก็เป็นพื้นที่หนึ่งซึ่งมีทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ทั้งธรรมชาติ และโบราณสถาน เป็นจำนวนมาก หากสามารถพัฒนากิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวทั้งทางตรง และทางอ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะก่อให้เกิดการจ้างงานและเป็นแหล่งงานที่สำคัญที่จะช่วยลดภาระการว่างงานของประชากรในจังหวัดเพชรบุรีลงได้ ซึ่งจะอำนวยประโยชน์ให้แก่ประชากรของจังหวัดเพชรบุรีอีกทั้งระบบเศรษฐกิจ และสังคมโดยส่วนรวมอีกด้วย

สรุป

จากการศึกษาสภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดเพชรบุรี ที่ผ่านมาจะพบว่า ลักษณะภูมิประเทศ และลักษณะภูมิอากาศเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยและส่งเสริมสภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดเป็นอย่างดี โดยเฉพาะในบริเวณที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เช่น บริเวณอ่างและเขื่อนเก็บน้ำแก่งกระจาน ซึ่งเกิดจากแรงงานของมนุษย์บวกกับสภาพธรรมชาติของป่าเขาและต้นน้ำลำธาร บริเวณที่เป็นชายทะเล เช่น หาดเจ้าสำราญ และชายหาดชะอำ ทางด้านตะวันออกของจังหวัดก็เกิดจากสภาพธรรมชาติที่ส่งผลให้บริเวณดังกล่าวนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าชายทะเล บริเวณภาคตะวันออกของประเทศ เช่น บางแสน หรือพัทยา ถึงแม้ว่าลักษณะทางกายภาพจะเอื้ออำนวยต่อสภาพการท่องเที่ยวก็ตามแต่บางขณะก็ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวได้เหมือนกัน เช่น บริเวณชายหาดชะอำ และชายหาดเจ้าสำราญในช่วงฤดูมรสุมระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่คลื่นลมรุนแรงมีพายุฝนคอง ซึ่งทำให้การท่องเที่ยวชายทะเลในฤดูดังกล่าวไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามความได้เปรียบในด้านทำเลที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวของ

จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสภาพทางภูมิศาสตร์อย่างลึกซึ้งนั้นนับเป็นศักยภาพที่สำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี ในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงมาตรการต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อที่จะรักษาและสงวนไว้ซึ่งสภาพธรรมชาติที่เหมาะสมต่อสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง เช่น การอนุรักษ์และป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า เพื่อช่วยให้ความชุ่มชื้นเพียงพอต่อแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ การดำเนินมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ซึ่งจะบดบังหรือทำลายทัศนียภาพที่สวยงามของโบราณสถาน ตลอดจนการตัดแปลงตกแต่ง แกไขสภาพตามธรรมชาติบางอย่างเพื่อให้เหมาะสมและเกิดความสวยงามโดยไม่ให้ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นลักษณะทางกายภาพจึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการพิจารณาวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้บรรลุซึ่งความสำเร็จที่แท้จริง

สำหรับสภาพเศรษฐกิจสังคมและประชากรของจังหวัดเพชรบุรีมีความสำคัญต่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะที่เป็นข้อมูลขั้นพื้นฐานในการพิจารณาวางแผนการท่องเที่ยวทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจด้านตลาดการท่องเที่ยวตลอดจนทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดกับชุมชนต่าง ๆ ว่ามีความเกี่ยวเนื่องกันในด้านใด แนวทางของแผนพัฒนาที่จะมีขึ้นจำเป็นต้องก่อให้เกิดผลกระทบในด้านดีต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคมและประชากรให้มากที่สุด เช่น เมื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแล้วจะสนับสนุนสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดก่อให้เกิดการผลิตในสาขาเศรษฐกิจเกิดแหล่งงาน และการจ้างงานสำหรับประชาชนในท้องถิ่น และในด้านสังคมนั้นเมื่อมีการพัฒนาการท่องเที่ยวแล้วจะต้องพยายามเอาเอกลักษณ์ทางประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นมาเป็นประโยชน์ในลักษณะที่เป็นการส่งเสริมและชักจูงให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักและสัมผัสกับชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นโดยมิให้มีการตัดแปลงหรือทำให้สภาพแวดล้อมทางสังคมของคนในท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป